

POROZUMIENIE

między Królestwem Belgii, Królestwem Danii, Republiką Federalną Niemiec, Irlandią, Republiką Włoską, Wielkim Księstwem Luksemburga, Królestwem Niderlandów, Europejską Wspólnotą Energii Atomowej i Międzynarodową Agencją Energii Atomowej dotyczące wprowadzenia w życie artykułu III ustępy 1 i 4 Układu o nierozprzestrzaniu broni jądrowej,

podpisane w Brukseli dnia 5 kwietnia 1973 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 5 kwietnia 1973 r. zostało podpisane w Brukseli Porozumienie między Królestwem Belgii, Królestwem Danii, Republiką Federalną Niemiec, Irlandią, Republiką Włoską, Wielkim Księstwem Luksemburga, Królestwem Niderlandów, Europejską Wspólnotą Energii Atomowej i Międzynarodową Agencją Energii Atomowej dotyczące wprowadzenia w życie artykułu III ustępy 1 i 4 Układu o nierozprzestrzaniu broni jądrowej, w następującym brzmieniu:

Przekład

POROZUMIENIE

między Królestwem Belgii, Królestwem Danii, Republiką Federalną Niemiec, Irlandią, Republiką Włoską, Wielkim Księstwem Luksemburga, Królestwem Niderlandów, Europejską Wspólnotą Energii Atomowej i Międzynarodową Agencją Energii Atomowej dotyczące wprowadzenia w życie artykułu III ustępy 1 i 4 Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej

Zważywszy, że Królestwo Belgii, Królestwo Danii, Republika Federalna Niemiec, Irlandia, Republika Włoska, Wielkie Księstwo Luksemburga, Królestwo Niderlandów, zwane dalej „Państwami”, są sygnatariuszami Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej, sporządzonego dnia 1 lipca 1968 r. w Moskwie, Waszyngtonie i Londynie, który wszedł w życie dnia 5 marca 1970 r., zwanego dalej „Układem”;

przypominając, że stosownie do artykułu IV ustęp 1 Układu żadne z postanowień Układu nie może być interpretowane jako naruszające nieodłączne prawo wszystkich Stron Układu do rozwoju badań, wytwarzania i wykorzystania energii jądrowej dla celów pokojowych, bez dyskryminacji i zgodnie z artykułami I oraz II Układu;

przypominając, że stosownie do artykułu IV ustęp 2 Układu wszystkie Strony Układu zobowiązują się ułatwiać, w możliwie najszerszym zakresie, wymianę wyposażenia, materiałów oraz informacji naukowych i technicznych dotyczących pokojowego wykorzystania energii jądrowej, a także mają prawo uczestniczyć w tej wymianie;

przypominając, że zgodnie z tym samym przepisem, Strony Układu będące w stanie to uczynić, będą również współpracować w przyczynianiu się, indywidualnie lub wspólnie z innymi państwami lub organizacjami międzynarodowymi, do dalszego rozwoju wykorzystania energii jądrowej dla celów pokojowych, w szczególności na terytoriach Państw-Stron Układu niedysponujących bronią jądrową;

zważywszy, że artykuł III ustęp 1 Układu stanowi, że każde z Państw-Stron Układu niedysponujące bronią jądrową zobowiązuje się do zaakceptowania zabezpieczeń ustalonych w porozumieniu, co do którego będą prowadzone rokowania i które będzie zawarte z Międzynarodową Agencją Energii Atomowej, zwaną dalej „Agencją”, zgodnie z jej Statutem, zwanym dalej „Statutem”, i systemem środków zabezpieczających Agencji, wyłącznie w celu kontroli wypełniania przyjętych w Układzie, aby nie dopuścić do przejścia od pokojowego wykorzystania energii jądrowej do budowy broni jądrowej lub innych jądrowych urządzeń wybuchowych;

zważywszy, że artykuł III ustęp 4 stanowi, że Państwa-Strony Układu niedysponujące bronią jądrową zawrą, indywidualnie lub wspólnie z innymi Państwami, porozumienia z Agencją mające na celu realizację wymagań tego artykułu, zgodnie ze Statutem;

zważywszy, że Państwa są członkami Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (EURATOM), zwanej dalej „Wspólnotą”, i przekazały instytucjom wspólnym Wspólnot Europejskich władzę ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą, które te instytucje sprawują we własnym imieniu, w dziedzinach, w których są kompetentne i które mogą zacząć obowiązywać bezpośrednio w obrębie systemu prawnego Państw członkowskich;

zważywszy, że w ramach tej struktury instytucjonalnej Wspólnota ma w szczególności zadanie zapewnienia, przez odpowiednie zabezpieczenia, aby materiały rozszczepialne nie zostały przeniesione do innych zastosowań niż te, do których były przeznaczone, i wobec tego będzie ona zobowiązana, od czasu wejścia w życie Układu na obszarach Państw, do zapewnienia poprzez system zabezpieczeń ustanowionych Traktatem EURATOM, aby materiały wyjściowe i specjalne materiały rozszczepialne we wszystkich pokojowych zastosowaniach jądrowych wewnątrz terytoriów Państw nie były wykorzystane do budowy broni jądrowej lub innych jądrowych urządzeń wybuchowych;

zważywszy, że wspomniane zabezpieczenia zawierają wymagania dostarczenia Wspólnocie podstawowych charakterystyk technicznych urządzeń jądrowych, prowadzenia oraz udostępniania dokumentacji eksploatacyjnej dla umożliwienia prowadzenia rachunkowości materiałów jądrowych w skali całej Wspólnoty, kontroli przez urzędników Wspólnoty, a także system sankcji;

zważywszy, że Wspólnota ma za zadanie organizowanie stosunków z innymi państwami i organizacjami międzynarodowymi, które mogą przyczynić się do postępu w wykorzystaniu energii jądrowej do celów pokojowych, a w szczególności jest upoważniona do podejmowania specjalnych zobowiązań w zakresie zabezpieczeń w ramach umów z państwem trzecim lub organizacją międzynarodową;

zważywszy, że ustanowiony w Układzie międzynarodowy system zabezpieczeń prowadzony przez Agencję obejmuje w szczególności postanowienia o przekazywaniu Agencji informacji projektowych, prowadzeniu dokumentacji i przekazywaniu sprawozdań dotyczących wszystkich materiałów jądrowych podlegających zabezpieczeniom Agencji, kontrole przeprowadzane przez inspektorów Agencji, wymagania dotyczące zakładania i prowadzenia systemu ewidencji i kontroli przez Państwo materiałów jądrowych i środki służące sprawdzaniu, czy zadeklarowane cele wykorzystania materiałów jądrowych nie zostały naruszone;

zważywszy, że Agencja, w świetle jej statutowych zobowiązań i powiązania ze Zgromadzeniem Ogólnym i Radą Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych, ma za zadanie upewnić społeczność międzynarodową, że w ramach Układu podjęto skuteczne zabezpieczenia;

mając na uwadze, że Państwa, które były członkami Wspólnoty, kiedy podpisywały Układ, oznajmiły przy tej okazji, że zabezpieczenia przewidziane w artykule III ustęp 1 Układu mają być ustanowione w porozumieniu o weryfikacji pomiędzy Wspólnotą, Państwami i Agencją i określone w taki sposób, by nie zmieniać praw i obowiązków Państw i Wspólnoty;

zważywszy, że Rada Zarządzających Agencji, zwana dalej "Radą", zatwierdziła pełny zestaw modelowych postanowień dotyczących struktury i treści porozumień pomiędzy Agencją a Państwami, wymaganych przez Układ, na bazie których mają być negocjowane porozumienia o zabezpieczeniach pomiędzy Agencją a Państwami-Stronami Układu niedysponującymi bronią jądrową;

zważywszy, że zgodnie z artykułem III litera A ustęp 5 Statutu, Agencja jest upoważniona do stosowania zabezpieczeń, na prośbę stron, w związku z jakimikolwiek umowami dwustronnymi lub wielostronnymi, albo na prośbę jakiegoś Państwa w dowolnej działalności tego Państwa w dziedzinie energii atomowej;

zważywszy, że życzeniem Agencji, Wspólnoty i Państw jest unikanie jakiegokolwiek niepotrzebnego powielania działań w związku z zabezpieczeniami;

UWZGLĘDNIAJĄC POWYŻSZE, AGENCJA, WSPÓLNOTA I PAŃSTWA UZGODNIŁY, CO NASTĘPUJE:

CZĘŚĆ I

POSTANOWIENIA PODSTAWOWE

Artykuł 1

Zgodnie z artykułem III ustęp 1 Układu, Państwa zobowiązują się zaakceptować zabezpieczenia przewidziane warunkami niniejszego Porozumienia, obejmujące wszystkie materiały wyjściowe lub specjalne materiały rozszczepialne we wszelkiej pokojowej działalności prowadzonej na ich terytoriach, podlegającej ich jurysdykcji lub prowadzonej gdziekolwiek pod ich kontrolą, wyłącznie w celu sprawdzenia, czy materiały takie nie zostały przeznaczone do budowy broni jądrowej lub innych jądrowych ładunków wybuchowych.

STOSOWANIE ZABEZPIECZEŃ

Artykuł 2

Agencja ma prawo i obowiązek zapewnić stosowanie zabezpieczeń przewidzianych warunkami niniejszego Porozumienia w odniesieniu do wszystkich materiałów wyjściowych lub specjalnych materiałów rozszczepialnych we wszelkiej pokojowej działalności jądrowej prowadzonej na terytoriach Państw, podlegającej ich jurysdykcji lub prowadzonej gdziekolwiek pod ich kontrolą, wyłącznie w celu sprawdzenia, czy materiały takie nie zostały przeznaczone do budowy broni jądrowej lub innych jądrowych ładunków wybuchowych.

Artykuł 3

- a. Wspólnota, obejmując swymi zabezpieczeniami materiały wyjściowe i specjalne materiały rozszczepialne stosowane we wszelkiej pokojowej działalności prowadzonej na terytoriach Państw, postanawia współpracować z Agencją w sposób zgodny z warunkami niniejszego Porozumienia, mając na celu stwierdzenie, że materiały wyjściowe i specjalne materiały rozszczepialne nie zostały przeznaczone do budowy broni jądrowej lub innych jądrowych ładunków wybuchowych.
- b. Agencja wprowadza swoje zabezpieczenia, zgodnie z warunkami niniejszego Porozumienia, w sposób umożliwiający sprawdzenie ustaleń dokonanych

przez system zabezpieczeń Wspólnoty, poprzez stwierdzenie, że nie doszło do zmiany przeznaczenia materiału jądrowego z zastosowań pokojowych do działań związanych z budową broni jądrowej lub innych jądrowych ładunków wybuchowych. Sprawdzenie dokonywane przez Agencję obejmuje, między innymi, niezależne pomiary i obserwacje prowadzone przez Agencję zgodnie z procedurami określonymi w niniejszym Porozumieniu. W trakcie takiego sprawdzania Agencja w należyty sposób, zgodnie z warunkami niniejszego Porozumienia, uwzględnia skuteczność systemu zabezpieczeń Wspólnoty.

WSPÓŁPRACA MIĘDZY AGENCJĄ, WSPÓLNOTĄ I PAŃSTWAMI

Artykuł 4

Agencja, Wspólnota i Państwa współpracują ze sobą w takim zakresie, jaki dotyczy każdej ze stron, żeby ułatwić stosowanie zabezpieczeń przewidzianych niniejszym Porozumieniem i unikają zbędnego dublowania działalności związanej z zabezpieczeniami materiałów jądrowych.

STOSOWANIE ZABEZPIECZEŃ

Artykuł 5

Zabezpieczenia przewidziane niniejszym Porozumieniem są stosowane w sposób zapewniający:

- a. unikanie utrudniania rozwoju gospodarczego i technicznego we Wspólnocie lub współpracy międzynarodowej w zakresie pokojowej działalności jądrowej, włącznie z międzynarodowym obrotem materiałów jądrowych;
- b. unikanie nadmiernej ingerencji w prowadzoną we Wspólnocie pokojową działalność w dziedzinie jądrowej, a w szczególności - w eksploatację obiektów;
- c. zgodność z praktykami rozsądnego zarządzania, niezbędnymi dla ekonomicznego i bezpiecznego prowadzenia działalności jądrowej.

Artykuł 6

- a. Agencja podejmuje wszelkie środki w celu ochrony tajemnic handlowych i przemysłowych oraz innych informacji poufnych, jakie mogą jej zostać udostępnione w związku z wykonywaniem postanowień niniejszego Porozumienia.
- b.
 - i. Agencja nie publikuje ani nie przekazuje żadnemu Państwu, organizacji czy osobie jakichkolwiek informacji uzyskanych przez nią w związku z wykonywaniem postanowień niniejszego Porozumienia, z wyjątkiem konkretnych informacji dotyczących wykonywania tych postanowień, które mogą być udzielane Radzie i tym pracownikom Agencji, którym wiedza taka jest niezbędna do wypełniania oficjalnych obowiązków

związanych z zabezpieczeniami, ale jedynie w zakresie koniecznym dla wypełniania przez Agencję jej obowiązków związanych z wykonywaniem postanowień niniejszego Porozumienia.

- ii. Publikowanie informacji podsumowujących o materiałach jądrowych objętych zabezpieczeniami w ramach niniejszego Porozumienia jest możliwe po podjęciu decyzji w tej sprawie przez Radę, jeżeli zgodzą się na to Państwa bezpośrednio zainteresowane lub Wspólnota, stosownie do indywidualnego zaangażowania każdej ze stron.

Artykuł 7

- a. Podczas wprowadzania zabezpieczeń na mocy niniejszego Porozumienia, w pełni uwzględnia się rozwój techniczny w dziedzinie zabezpieczeń oraz podejmuje się wszelkie działania dla zapewnienia optymalnej efektywności nakładów i stosowania zasady skutecznych zabezpieczeń w odniesieniu do przepływu materiałów jądrowych objętych zabezpieczeniami w ramach niniejszego Porozumienia, przy użyciu przyrządów i innych technik w pewnych punktach węzłowych w zakresie, jaki dzisiejsza lub przyszła technika będzie umożliwiać.
- b. W celu zapewnienia optymalnej efektywności nakładów wykorzystuje się na przykład:
 - i. środki zamykające jako środki określające rejony bilansu materiałowego dla celów ewidencyjnych;
 - ii. techniki statystyczne i losowe pobieranie próbek dla oceny przepływu materiałów jądrowych;
 - iii. koncentrację procedur weryfikacyjnych na tych etapach jądrowego cyklu paliwowego, które obejmują wytwarzanie, przetwarzanie, stosowanie lub przechowywanie materiałów jądrowych nadających się do łatwego użycia w broni jądrowej lub innych jądrowych ładunkach wybuchowych, oraz minimalizację procedur weryfikacyjnych w odniesieniu do innych materiałów jądrowych, pod warunkiem że nie utrudnia to wdrożenia niniejszego Porozumienia.

PRZEKAZYWANIE INFORMACJI AGENCJI

Artykuł 8

- a. W celu zapewnienia skutecznego stosowania zabezpieczeń w ramach niniejszego Porozumienia, Wspólnota przekazuje Agencji, na warunkach określonych w niniejszym Porozumieniu, informacje dotyczące materiałów jądrowych podlegających zabezpieczeniom oraz charakterystyk obiektów mających znaczenie dla zabezpieczeń takich materiałów.

- b.
 - i. Agencja wymaga przekazywania informacji i danych jedynie w zakresach minimalnych i zarazem umożliwiających realizowanie jej zobowiązań wynikających z niniejszego Porozumienia;
 - ii. informacje dotyczące obiektów stanowią minimum, konieczne dla zabezpieczenia materiałów jądrowych objętych zabezpieczeniami na mocy niniejszego Porozumienia.
- c. Jeżeli wystąpi o to Wspólnota, Agencja będzie gotowa do zbadania na miejscu tych informacji projektowych Wspólnoty, które Wspólnota uzna za wymagające szczególnej ochrony. Informacje takie nie muszą być fizycznie przekazywane Agencji, o ile pozostają łatwo dostępne do dalszego badania ich przez Agencję na terenie Wspólnoty.

INSPEKTORZY AGENCJI

Artykuł 9

- a.
 - i. Agencja uzyskuje zgodę Wspólnoty i Państw na wyznaczanie dla Państw inspektorów Agencji.
 - ii. Jeżeli Wspólnota zgłasza sprzeciw wobec wyznaczenia, w chwili złożenia propozycji lub w dowolnym innym czasie po jej przedstawieniu, Agencja proponuje Wspólnocie i Państwom wyznaczenie lub wyznaczenia alternatywne.
 - iii. Jeżeli Wspólnota wielokrotnie odmawia zaakceptowania wyznaczonych przez Agencję inspektorów, co utrudnia prowadzenie inspekcji w ramach niniejszego Porozumienia, to odmowę taką rozpatruje Rada na wniosek Dyrektora Generalnego Agencji, zwanego dalej „Dyrektorem Generalnym”, w celu podjęcia właściwych działań.
- b. Wspólnota i zainteresowane Państwa podejmują działania niezbędne dla zapewnienia, że inspektorzy Agencji mogą efektywnie pełnić swoje funkcje zgodnie z niniejszym Porozumieniem.
- c. Wizyty i działania inspektorów Agencji są prowadzone tak, by:
 - i. zmniejszyć do minimum ewentualne niedogodności i zakłócenia dotyczące Wspólnotę i Państwa, a także kontrolowaną pokojową działalność w dziedzinie jądrowej;
 - ii. zapewnić ochronę tajemnic przemysłowych oraz wszelkich innych informacji poufnych, udostępnionych inspektorom Agencji.

PRZYWILEJE I IMMUNITETY

Artykuł 10

Każde z Państw stosuje wobec Agencji, włączając w to jej własność, fundusze i aktywa, a także wobec jej inspektorów i innych pracowników wykonujących funkcje na mocy niniejszego Porozumienia, odpowiednie przepisy Porozumienia w sprawie przywilejów i immunitetów Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej.

ZUŻYCIE LUB ROZCIĘNCZENIE MATERIAŁU JĄDROWEGO

Artykuł 11

Zabezpieczenia w ramach niniejszego Porozumienia zostają zakończone wobec materiału jądrowego po stwierdzeniu przez Wspólnotę i Agencję że został on zużyty lub rozcieńczony w taki sposób, że nie nadaje się już do żadnej działalności jądrowej istotnej z punktu widzenia zabezpieczeń lub stał się praktycznie niemożliwy do odzyskania.

WYWÓZ MATERIAŁÓW JĄDROWYCH Z TERYTORIUM PAŃSTW

Artykuł 12

Wspólnota powiadamia Agencję w sposób zgodny z postanowieniami niniejszego Porozumienia o wywozie z terytorium Państw materiałów jądrowych podlegających zabezpieczeniom na jego mocy. Zabezpieczenia materiału jądrowego przestają obowiązywać po przejęciu przez Państwo-odbiorcę odpowiedzialności za ten materiał zgodnie z postanowieniami niniejszego Porozumienia. Agencja prowadzi zapisy dotyczące każdego wywozu oraz, tam, gdzie ma to zastosowanie, ponownego objęcia zabezpieczeniami wywiezionego materiału jądrowego.

POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE MATERIAŁÓW JĄDROWYCH PRZEZNACZONYCH DO UŻYCIA W DZIAŁALNOŚCI NIEJĄDROWEJ

Artykuł 13

W przypadku gdy materiał jądrowy podlegający zabezpieczeniom na mocy niniejszego Porozumienia ma być wykorzystany w działalności niejądrowej, takiej jak produkcja stopów lub materiałów ceramicznych, Wspólnota uzgadnia z Agencją, przed wykorzystaniem materiału, w jakich okolicznościach jest możliwe wyłączenie materiału spod zabezpieczeń stosowanych na mocy niniejszego Porozumienia.

NIESTOSOWANIE ZABEZPIECZEŃ WOBEC MATERIAŁÓW JĄDROWYCH PRZEZNACZONYCH DO UŻYCIA W DZIAŁALNOŚCI NIEPOKOJOWEJ

Artykuł 14

Jeżeli Państwo ma zamiar skorzystać z przysługujących mu uprawnień i wykorzystać materiał jądrowy, który na mocy niniejszego Porozumienia jest objęty zabezpieczeniami, w działalności jądrowej niewymagającej na mocy niniejszego Porozumienia stosowania zabezpieczeń, wówczas obowiązują następujące procedury:

- a. Wspólnota i Państwo informują Agencję o takiej działalności, Państwo zaś oświadcza wyraźnie, że:
- i. wykorzystanie materiału jądrowego w niezabronionej działalności wojskowej nie będzie sprzeczne ze zobowiązaniem, jakie Państwo mogło podjąć i do którego odnoszą się zabezpieczenia Agencji, że materiał będzie wykorzystany wyłącznie do działalności pokojowej;
 - ii. w okresie niestosowania zabezpieczeń na mocy niniejszego Porozumienia materiał jądrowy nie będzie wykorzystany do budowy broni jądrowej lub innych jądrowych ładunków wybuchowych.
- b. Agencja i Wspólnota dokonują ustaleń zapewniających, by zabezpieczenia przewidziane niniejszym Porozumieniem nie były stosowane wyłącznie w czasie, gdy materiał jądrowy jest wykorzystywany w takiej właśnie działalności. Ustalenia te w możliwym zakresie określają okres lub okoliczności, w jakich takie zabezpieczenia nie będą stosowane. W każdym razie zabezpieczenia przewidziane niniejszym Porozumieniem są wprowadzane ponownie, gdy tylko dany materiał jądrowy zostaje przywrócony do wykorzystania w pokojowej działalności jądrowej. Agencja jest informowana o całkowitej ilości oraz składzie takiego materiału w Państwie albo Państwach, których to dotyczy oraz o każdym jego wywozie z tego Państwa albo Państw.
- c. Każde ustalenie jest uzgadniane z Agencją. Takie uzgodnienie jest dokonywane tak szybko jak to możliwe i odnosi się wyłącznie do spraw takich, jak między innymi postanowienia tymczasowe i proceduralne oraz ustalenia dotyczące sprawozdawczości, ale nie dotyczy jakiegokolwiek zatwierdzania lub objętych ochroną informacji niejawnych na temat działalności o charakterze wojskowym, ani nie odnosi się do wykorzystania materiału jądrowego w takiej działalności.

FINANSOWANIE

Artykuł 15

Agencja, Wspólnota i Państwa pokrywają wydatki ponoszone przez każdą ze stron w związku z realizacją jej obowiązków wynikających z niniejszego Porozumienia. Jednak, jeżeli Wspólnota, Państwa lub osoba podlegająca ich jurysdykcji poniesie koszty nadzwyczajne, wynikające ze szczególnego żądania Agencji, to Agencja zwraca takie koszty pod warunkiem, że zostało to wcześniej uzgodnione. W każdym razie Agencja ponosi koszty wszelkich dodatkowych pomiarów lub pobierania próbek, jakich mogą zażądać inspektorzy Agencji.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA ZA SZKODĘ JĄDROWĄ

Artykuł 16

Wspólnota i Państwa zapewniają, że wszelka ochrona przed odpowiedzialnością cywilną za szkodę jądrową, włącznie z ubezpieczeniem lub innym zabezpieczeniem finansowym dostępnym na mocy ich prawa, stosuje się, dla celów niniejszego

Porozumienia, do Agencji i jej urzędników w taki sam sposób, w jaki ochrona ta dotyczy obywateli Państw.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ MIĘDZYNARODOWA

Artykuł 17

Wszelkie roszczenia Wspólnoty lub Państwa wobec Agencji oraz roszczenia Agencji wobec Wspólnoty lub Państwa, w związku z jakąkolwiek szkodą wynikającą z wprowadzenia zabezpieczeń na mocy niniejszego Porozumienia, inną niż szkoda wynikająca ze zdarzenia jądrowego, są rozstrzygane zgodnie z prawem międzynarodowym.

ŚRODKI SPRAWDZANIA, CZY NIE NASTĄPIŁA ZMIANA PRZEZNACZENIA

Artykuł 18

Jeżeli Rada zdecyduje na podstawie raportu Dyrektora Generalnego, że konieczne jest podjęcie przez Wspólnotę lub Państwo, w zależności od indywidualnego zaangażowania każdej z tych stron, pilnego działania dla potwierdzenia, że materiał jądrowy objęty zabezpieczeniami na mocy niniejszego Porozumienia nie został przeznaczony do działalności związanej z budową broni jądrowej lub innych jądrowych ładunków wybuchowych, Rada może wezwać Wspólnotę lub to Państwo do niezwłocznego podjęcia niezbędnych działań, niezależnie od tego, czy uruchomiono procedury rozstrzygania sporów w trybie artykułu 22.

Artykuł 19

Jeżeli po zbadaniu stosownych informacji przedstawionych przez Dyrektora Generalnego, Rada stwierdzi, że Agencja nie jest w stanie potwierdzić, że materiał jądrowy objęty zabezpieczeniami na mocy niniejszego Porozumienia nie został przeznaczony do działalności związanej z budową broni jądrowej lub innych jądrowych ładunków wybuchowych, może ona sporządzić sprawozdania, o których mowa w artykule XII litera C Statutu, oraz, tam, gdzie to ma zastosowanie, podjąć inne działania wymienione w tym przepisie. Podejmując takie działania, Rada uwzględnia stopień pewności wynikający z zastosowanych zabezpieczeń i daje Wspólnocie lub Państwu, w zależności od indywidualnego zaangażowania każdej z tych stron, wszelkie rozsądne możliwości przedłożenia Radzie wszelkich niezbędnych wyjaśnień.

INTERPRETACJA I STOSOWANIE POROZUMIENIA ORAZ ROZSTRZYGANIE SPORÓW

Artykuł 20

W przypadku wystąpienia problemów związanych z interpretacją lub stosowaniem niniejszego Porozumienia, są one konsultowane na wniosek Agencji, Wspólnoty lub Państwa.

Artykuł 21

Wspólnota i Państwa mają prawo do przedstawienia wniosku, by Rada rozpatrzyła dowolne zapytanie dotyczące interpretacji lub stosowania niniejszego Porozumienia. Rada zaprasza Wspólnotę i zainteresowane Państwo do udziału w dyskusji, jaką Rada prowadzi w związku z takim zapytaniem.

Artykuł 22

Wszelkie spory wynikające z interpretacji lub stosowania niniejszego Porozumienia, z wyjątkiem sporów dotyczących ustaleń Rady podejmowanych na mocy artykułu 19 lub działań podejmowanych przez Radę na podstawie takich ustaleń, które nie zostały rozstrzygnięte na drodze negocjacji lub innej procedury uzgodnionej przez Agencję, Wspólnotę i Państwa, są, na wniosek którejkolwiek ze stron, kierowane do sądu polubownego złożonego z pięciu arbitrów. Dwóch arbitrów wyznaczają Wspólnota i Państwa, również dwóch wyznacza Agencja, zaś czterech tak wyznaczonych arbitrów wybiera piątego, który jest przewodniczącym. Jeżeli w ciągu 30 dni od wystąpienia z wnioskiem o postępowanie arbitrażowe Wspólnota i Państwa lub Agencja nie wyznaczyły po dwóch arbitrów, to Wspólnota lub Agencja może wystąpić z wnioskiem o powołanie tych arbitrów do Prezesa Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości. Taką samą procedurę stosuje się w przypadku, gdy w ciągu 30 dni od wyznaczenia lub powołania czwartego arbitra nie doszło do wyboru piątego. Większość członków sądu polubownego stanowi jego kworum, a wszelkie decyzje wymagają zgody co najmniej trzech arbitrów. Procedurę postępowania arbitrażowego ustala sąd. Decyzje sądu są wiążące dla Agencji, Wspólnoty i zainteresowanych Państw.

PRZYSTĄPIENIE

Artykuł 23

- a. Dla niedysponujących bronią jądrową Państw-Stron Układu, które stają się członkami Wspólnoty, niniejsze Porozumienie wchodzi w życie po tym, jak:
 - i. Państwo, którego to dotyczy, powiadomiło Agencję o dopełnieniu procedur związanych z wejściem w życie niniejszego Porozumienia oraz
 - ii. Wspólnota powiadomiła Agencję, że jest gotowa do zastosowania zabezpieczeń wobec tego Państwa dla celów niniejszego Porozumienia.
- b. Jeżeli zainteresowane Państwo zawarło z Agencją inne umowy przewidujące zastosowanie zabezpieczeń Agencji, wówczas po wejściu w życie niniejszego Porozumienia stosowanie wprowadzonych na podstawie tych umów zabezpieczeń Agencji jest w odniesieniu do tego Państwa zawieszona na czas obowiązywania niniejszego Porozumienia. Jednak dzieje się tak pod warunkiem, że nadal obowiązuje podjęte na mocy tych umów zobowiązanie Państwa do niewykorzystywania pozycji objętych tymi umowami do jakichkolwiek celów wojskowych.

POPRAWKI DO POROZUMIENIA

Artykuł 24

- a. Agencja, Wspólnota i Państwa, na wniosek którejkolwiek z tych stron, konsultują się w sprawie wprowadzenia poprawek do niniejszego Porozumienia.
- b. Wszelkie poprawki wymagają zgody Agencji, Wspólnoty i Państw.
- c. O wszelkich poprawkach do niniejszego Porozumienia Dyrektor Generalny niezwłocznie informuje wszystkie państwa członkowskie Agencji.

WEJŚCIE W ŻYCIE I OKRES OBOWIĄZYWANIA

Artykuł 25

- a. Niniejsze Porozumienie wchodzi w życie w dniu, w którym Agencja otrzyma od Wspólnoty i Państw pisemne powiadomienia o spełnieniu ich własnych warunków niezbędnych dla wejścia Porozumienia w życie. O fakcie wejścia niniejszego Porozumienia w życie Dyrektor Generalny niezwłocznie informuje wszystkie państwa członkowskie Agencji.
- b. Niniejsze Porozumienie obowiązuje tak długo, jak długo Państwa pozostają stronami Układu.

PROTOKÓŁ

Artykuł 26

Integralną część niniejszego Porozumienia stanowi dołączony do niego protokół. Używane w niniejszym dokumencie określenie „Porozumienie” oznacza łącznie Porozumienie i protokół.

CZĘŚĆ II

WPROWADZENIE

Artykuł 27

Celem niniejszej części Porozumienia jest określenie procedur do stosowania przy wprowadzaniu w życie postanowień dotyczących zabezpieczeń zawartych w części I.

CEL ZABEZPIECZEŃ

Artykuł 28

Celem procedur dotyczących zabezpieczeń ustalonych niniejszym Porozumieniem jest wykrycie na czas faktu przesunięcia znaczącej ilości materiału jądrowego z pokojowej działalności jądrowej do działań związanych z budową broni jądrowej lub innych jądrowych ładunków wybuchowych, lub do celów nieznanymi, a także odstraszenie od dokonania takiego przesunięcia z powodu ryzyka szybkiego wykrycia.

Artykuł 29

Dla osiągnięcia celu określonego w artykule 28, fundamentalnym środkiem zabezpieczeń jest ewidencja i kontrola materiałów, a środkami uzupełniającymi są zamykanie i nadzór.

Artykuł 30

Technicznym zakończeniem prowadzonych przez Agencję działań sprawdzających jest stwierdzenie dla każdego rejonu bilansu materiałowego ilości materiału nierozliczonego za określony okres wraz z podaniem granicy dokładności określenia tej ilości.

WSPÓLNOTOWY SYSTEM ZABEZPIECZEŃ

Artykuł 31

Zgodnie z artykułem 3, w toku prowadzenia swych działań sprawdzających Agencja w pełni wykorzystuje Wspólnotowy system zabezpieczeń.

Artykuł 32

Wspólnotowy system rozliczania i kontroli materiałów jądrowych na mocy niniejszego Porozumienia opiera się na strukturze rejonów bilansu materiałowego. Stosując swe zabezpieczenia Wspólnota wykorzystuje i w niezbędnym zakresie wprowadza, w razie potrzeby i zgodnie z Uzgodnieniami Pomocniczymi, rozwiązania takie, jak:

- a. system pomiarów do określania ilości materiałów jądrowych otrzymanych, wyprodukowanych, wysłanych, zaginionych lub w inny sposób usuniętych ze stanu inwentarza oraz ilości materiałów fizycznie w nim obecnych;
- b. ocena precyzji i dokładności pomiarów oraz ocena niepewności pomiaru;
- c. procedury służące do identyfikacji, przeglądu i oceny różnic pomiędzy pomiarami u strony wydającej i odbierającej;
- d. procedury dokonywania spisu inwentarza z natury;
- e. procedury oceny kumulacji ilości materiałów nierozliczonych i strat niemierzonych;

- f. system dokumentacji i sprawozdań, które dla każdego rejonu bilansu materiałowego podają stan inwentarza materiałów jądrowych oraz zmiany w tym stanie, obejmujące materiały otrzymywane przez dany rejon bilansu materiałowego i wydawane przez ten rejon;
- g. rozwiązania zapewniające poprawne stosowanie procedur i ustaleń dotyczących rozliczeń materiałowych;
- h. procedury przedkładania Agencji sprawozdań w trybie określonym artykułami 59-65 oraz artykułami 67-69.

Artykuł 33

Zabezpieczenia stosowane na mocy niniejszego Porozumienia nie dotyczą materiałów w stadium wydobycia lub przerobu rud.

Artykuł 34

- a. W przypadku bezpośredniego lub pośredniego eksportu do państwa niedysponującego bronią jądrową i niebędącego stroną niniejszego Porozumienia, dowolnego materiału zawierającego uran lub tor, który nie osiągnął etapu jądrowego cyklu paliwowego, o którym mowa w literze c, Wspólnota informuje Agencję o ilości, składzie i miejscu przeznaczenia tego materiału, chyba że materiał ten jest eksportowany do zastosowań wyraźnie niejądrowych.
- b. W przypadku bezpośredniego lub pośredniego importu do Państw materiału zawierającego uran lub tor, który nie osiągnął etapu jądrowego cyklu paliwowego, o którym mowa w literze c, Wspólnota informuje Agencję o ilości i składzie tego materiału, chyba że materiał ten jest importowany do zastosowań wyraźnie niejądrowych.
- c. W przypadku gdy dowolny materiał jądrowy, o składzie i stopniu czystości umożliwiającym wykorzystanie do produkcji paliwa lub wzbogacania izotopowego, opuszcza zakład lub etap technologiczny, w jakim powstał, lub gdy taki materiał jądrowy albo dowolny inny materiał jądrowy wyprodukowany na późniejszym etapie jądrowego cyklu paliwowego jest importowany do Państw, wówczas ten materiał jądrowy podlega innym procedurom zabezpieczeń, określonym w niniejszym Porozumieniu.

ZAKOŃCZENIE ZABEZPIECZEŃ

Artykuł 35

- a. Stosowanie na mocy niniejszego Porozumienia zabezpieczeń wobec materiałów jądrowych ulega zakończeniu, o ile zostały spełnione warunki określone w artykule 11. W przypadku gdy warunki określone w tym artykule nie są spełnione, ale Wspólnota uznaje, że odzyskanie materiału jądrowego objętego zabezpieczeniami na mocy niniejszego Porozumienia z pozostałości nie jest na razie praktycznie możliwe lub pożądane, Agencja i Wspólnota konsultują się w sprawie zastosowania odpowiednich środków zabezpieczeń.

- b. Stosowanie na mocy niniejszego Porozumienia zabezpieczeń wobec materiałów jądrowych ulega zakończeniu wobec materiałów jądrowych, o ile są spełnione warunki określone w artykule 13, pod warunkiem że Agencja i Wspólnota zgodnie stwierdzą, że taki materiał jądrowy jest praktycznie niemożliwy do odzyskania.

WYŁĄCZENIE SPOD ZABEZPIECZEŃ

Artykuł 36

Na wniosek Wspólnoty Agencja wyłącza materiał jądrowy spod zabezpieczeń przewidzianych na mocy niniejszego Porozumienia w następujących przypadkach:

- a. specjalny materiał rozszczepialny, jeżeli jest wykorzystywany w ilościach gramowych lub mniejszych, jako składnik czujnika w aparaturze;
- b. materiał jądrowy, jeżeli jest wykorzystywany w działalności niejądrowej zgodnie z artykułem 13, wówczas gdy materiał taki jest możliwy do odzyskania;
- c. pluton o izotopowej zawartości plutonu - 238 przekraczającej 80 proc.

Artykuł 37

Na wniosek Wspólnoty Agencja wyłącza spod zabezpieczeń w ramach niniejszego Porozumienia materiał jądrowy, który w inny sposób podlegałby tym zabezpieczeniom, pod warunkiem że całkowita ilość materiału jądrowego wyłączonego w Państwach spod zabezpieczeń na podstawie niniejszego artykułu nigdy nie przekroczy:

- a. jednego kilograma łącznie specjalnego materiału rozszczepialnego, w skład którego może wchodzić jeden lub więcej następujących pierwiastków:
 - i. pluton;
 - ii. uran o stopniu wzbogacenia 0,2 (20 %) i wyższym, licząc ilość określoną jako iloczyn jego masy i wzbogacenia;
 - iii. uran o stopniu wzbogacenia poniżej 0,2 (20 %), ale powyżej wzbogacenia występującego w uranie naturalnym, licząc ilość określoną jako iloczyn jego masy i kwadratu wzbogacenia razy pięć;
- b. dziesięciu ton metrycznych łącznie uranu naturalnego i uranu zubożonego o stopniu wzbogacenia powyżej 0,005 (0,5 %);
- c. dwudziestu ton metrycznych uranu zubożonego o stopniu wzbogacenia 0,005 (0,5 %) lub niższym;
- d. dwudziestu ton metrycznych toru;

lub też takich większych ilości, które Rada może określić do jednolitego stosowania.

Artykuł 38

W przypadku gdy wyłączony materiał jądrowy ma być przetwarzany lub przechowywany razem z materiałem jądrowym objętym zabezpieczeniami na mocy niniejszego Porozumienia, postanawia się o ponownym objęciu tego materiału tymi zabezpieczeniami.

UZGODNIENIA POMOCNICZE

Artykuł 39

Wspólnota ustala z Agencją Uzgodnienia Pomocnicze, które szczegółowo, w stopniu niezbędnym dla skutecznego i sprawnego wypełniania przez Agencję jej obowiązków określonych w niniejszym Porozumieniu, ustalają sposób stosowania procedur przewidzianych niniejszym Porozumieniem. Uzgodnienia Pomocnicze mogą być rozszerzone lub zmienione na drodze uzgodnień pomiędzy Agencją i Wspólnotą, bez wprowadzania poprawek do niniejszego Porozumienia.

Artykuł 40

Uzgodnienia Pomocnicze wchodzi w życie jednocześnie z wejściem w życie niniejszego Porozumienia, lub w terminie późniejszym, ale możliwie jak najkrótszym. Agencja, Wspólnota i Państwa dokładają wszelkich starań, by Uzgodnienia Pomocnicze weszły w życie w ciągu 90 dni od wejścia w życie niniejszego Porozumienia; przedłużenie tego terminu wymaga porozumienia Agencji, Wspólnoty i Państw. Wspólnota niezwłocznie przekazuje Agencji informacje niezbędne dla sfinalizowania Uzgodnień Pomocniczych. Po wejściu w życie niniejszego Porozumienia Agencja ma prawo do stosowania procedur ustanowionych w tym Porozumieniu dla materiałów jądrowych wymienionych w spisie ewidencyjnym, o którym mowa w artykule 41, nawet przed wejściem w życie Uzgodnień Pomocniczych.

WYKAZ INWENTARZOWY

Artykuł 41

Na podstawie sprawozdania początkowego, o którym mowa w artykule 62, Agencja sporządza jednolity wykaz inwentarzowy wszystkich znajdujących się w określonym Państwie materiałów jądrowych objętych zabezpieczeniami na mocy niniejszego Porozumienia, niezależnie od ich pochodzenia, oraz prowadzi ten wykaz na podstawie kolejnych sprawozdań i wyników własnych działań sprawdzających. Kopie tego wykazu są udostępniane Wspólnocie w uzgodnionych odstępach czasu.

INFORMACJE PROJEKTOWE

Postanowienia ogólne

Artykuł 42

Podczas omawiania Uzgodnień Pomocniczych, Wspólnota udostępnia Agencji, w trybie określonym w artykule 8, informacje projektowe dotyczące istniejących obiektów. Terminy przedstawienia informacji projektowych dotyczących nowych

obiektów określają Uzgodnienia Pomocnicze, przy czym informacje takie są udostępniane możliwie jak najwcześniej przed wprowadzeniem materiału jądrowego do nowego obiektu.

Artykuł 43

Informacje projektowe udostępniane Agencji w odniesieniu do każdego z obiektów obejmują odpowiednio:

- a. dane identyfikujące obiekt, z podaniem jego charakterystyki ogólnej, celu, nominalnej wydajności i położenia geograficznego, a także nazwy i adresu używanego do normalnych celów urzędowych;
- b. opis ogólnego rozkładu obiektu uwzględniający, w możliwym stopniu, postać, umiejscowienie i przepływ materiału jądrowego oraz ogólne rozmieszczenie ważnych elementów wyposażenia, w których materiał jądrowy jest stosowany, wytwarzany lub przetwarzany;
- c. opis właściwości obiektu odnoszących się do ewidencji materiałów jądrowych i stosowania zamykania oraz nadzoru;
- d. opis istniejących i proponowanych dla tego obiektu procedur ewidencji i kontroli materiałów jądrowych, ze szczególnym uwzględnieniem rejonów bilansu materiałowego ustanowionych przez użytkownika, pomiarów przepływu materiałów i procedur przeprowadzania spisu inwentarza z natury.

Artykuł 44

Agencji przekazywane są również inne informacje związane ze stosowaniem zabezpieczeń materiałów jądrowych na mocy niniejszego Porozumienia i odnoszące się do poszczególnych obiektów, jeśli tak postanowiono w Uzgodnieniach Pomocniczych. Wspólnota dostarcza Agencji informacji uzupełniających dotyczących procedur w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa, których Agencja przestrzega i które obowiązują inspektorów Agencji przebywających w obiekcie.

Artykuł 45

Wspólnota przekazuje Agencji do zbadania informacje projektowe dotyczące modyfikacji, które mają znaczenie dla zabezpieczeń stosowanych na mocy niniejszego Porozumienia, oraz informuje ją o wszelkich zmianach dotyczących informacji przekazanych Agencji na podstawie artykułu 44 z dostatecznym wyprzedzeniem umożliwiającym, jeżeli to konieczne, wprowadzenie właściwych zmian w stosowanych na mocy niniejszego Porozumienia procedurach zabezpieczeń.

Artykuł 46

Cel badania informacji projektowych

Przekazywane Agencji informacje projektowe są wykorzystywane do następujących celów:

- a. do wskazania właściwości obiektów i materiałów jądrowych istotnych z punktu widzenia zabezpieczeń materiałów jądrowych w sposób na tyle szczegółowy, żeby ułatwić prowadzenie czynności sprawdzających;
- b. do określenia rejonów bilansu materiałowego, wykorzystywanych do celów rachunkowości materiałowej w ramach niniejszego Porozumienia oraz do wyboru tych punktów węzłowych, które są kluczowymi punktami pomiarowymi i które będą służyć do określania przepływu i stanu inwentarza materiałów jądrowych; przy określaniu takich rejonów bilansu materiałowego uwzględnia się między innymi następujące kryteria:
 - i. wielkość rejonu bilansu materiałowego jest związana z dokładnością, z jaką można określić bilans materiałów;
 - ii. przy wyznaczaniu rejonu bilansu materiałowego wykorzystuje się każdą możliwość zastosowania zamykania i nadzoru dla lepszego zapewnienia kompletności pomiarów przepływu, co prowadzi do uproszczenia stosowanych zabezpieczeń oraz skoncentrowania działań związanych z pomiarami w kluczowych punktach pomiarowych;
 - iii. na wniosek Wspólnoty lub zainteresowanego Państwa można ustanowić specjalny rejon bilansu materiałowego dla etapu procesu technologicznego, który jest związany z poufną informacją handlową;
- c. do ustanowienia nominalnego terminarza i procedur dokonywania spisów z natury inwentarza materiałów jądrowych dla celów rachunkowości materiałowej prowadzonej w ramach niniejszego Porozumienia;
- d. do ustanowienia wymogów dotyczących dokumentacji i sprawozdań oraz procedur oceny dokumentacji;
- e. do ustanowienia wymogów i procedur dotyczących sprawdzania ilości oraz umiejscowienia materiału jądrowego;
- f. do wyboru odpowiedniego powiązania metod i technik zamykania oraz nadzoru z punktami węzłowymi, w których mają one być stosowane.

Wyniki badania informacji projektowych, po uzgodnieniu pomiędzy Agencją i Wspólnotą, są włączane do Uzgodnień Pomocniczych.

Artykuł 47

Ponowne badanie informacji projektowych

Informacja projektowa podlega ponownemu badaniu w świetle zmian w warunkach eksploatacyjnych, rozwoju technik zabezpieczeń lub doświadczeń zebranych w trakcie stosowania procedur sprawdzających, w celu zmodyfikowania działań wynikających z postanowień artykułu 46.

Artykuł 48

Sprawdzanie informacji projektowych

Agencja, we współpracy ze Wspólnotą i zainteresowanym Państwem, może wysłać do obiektów inspektorów w celu sprawdzenia informacji przekazanych Agencji na podstawie artykułów 42 - 44 w celach określonych w artykule 46.

INFORMACJE DOTYCZĄCE MATERIAŁÓW JĄDROWYCH POZA OBIEKTAMI

Artykuł 49

W przypadku gdy materiały jądrowe są normalnie wykorzystywane poza obiektami, Agencja otrzymuje od Wspólnoty, odpowiednio:

- a. ogólny opis sposobu wykorzystania materiału jądrowego, położenie geograficzne miejsca wykorzystania tego materiału oraz nazwę użytkownika i adres wykorzystywany do zwykłych celów urzędowych;
- b. ogólny opis istniejących i proponowanych procedur dotyczących ewidencji i kontroli materiałów jądrowych, zgodnie z postanowieniami Uzgodnień Pomocniczych.

Wspólnota we właściwym czasie informuje Agencję o wszelkich zmianach dotyczących informacji przekazanych Agencji na podstawie niniejszego artykułu.

Artykuł 50

Informacje przekazane Agencji na podstawie artykułu 49 mogą być wykorzystane, w odpowiednim zakresie, w celach określonych w artykule 46 litery b - f.

SYSTEM DOKUMENTACJI

Postanowienia ogólne

Artykuł 51

Wspólnota zapewnia prowadzenie odpowiedniej dokumentacji w każdym rejonie bilansu materiałowego. Dokumentacja taka jest opisana w Uzgodnieniach Pomocniczych.

Artykuł 52

Wspólnota wprowadza rozwiązania dotyczące ułatwień w zakresie sprawdzania dokumentacji przez inspektorów Agencji, zwłaszcza jeżeli dokumentacja jest prowadzona w języku innym niż angielski, francuski, rosyjski lub hiszpański.

Artykuł 53

Dokumentacja jest przechowywana przez okres co najmniej pięciu lat.

Artykuł 54

W skład dokumentacji wchodzi odpowiednio:

- a. dokumentacja rachunkowości materiałowej wszystkich materiałów jądrowych objętych zabezpieczeniami na mocy niniejszego Porozumienia;
- b. dokumentacja ruchowa dla urządzeń, w których takie materiały jądrowe się znajdują.

Artykuł 55

System pomiarów, na których opiera się dokumentacja służąca do przygotowania sprawozdań, jest zgodny z najnowszymi normami międzynarodowymi lub jest takim normom równoważny pod względem jakościowym.

Dokumentacja rachunkowości materiałowej

Artykuł 56

W odniesieniu do każdego rejonu bilansu materiałowego, dokumentacja rachunkowości materiałowej zawiera:

- a. wszelkie zmiany inwentarzowe, w celu umożliwienia określenia w dowolnej chwili wielkości księgowej inwentarza;
- b. wszelkie wyniki pomiarowe, służące do określenia rzeczywistego stanu inwentarza spisane z natury;
- c. wszelkie dostosowania i poprawki, których dokonano w związku ze zmianami inwentarzowymi, wielkością księgową inwentarza i w spisie inwentarza z natury.

Artykuł 57

W odniesieniu do wszystkich zmian inwentarzowych i spisu inwentarza z natury, dla każdej partii materiału jądrowego dokumentacja określa sposób identyfikacji materiału, dane partii i dane źródłowe. Dokumentacja każdej partii materiału jądrowego dotyczy oddzielnie uranu, toru i plutonu. Dla każdej zmiany inwentarzowej określa się datę tej zmiany oraz tam, gdzie jest to właściwe, rejon bilansu materiałowego wydający materiał jądrowy oraz rejon bilansu materiałowego otrzymujący materiał jądrowy lub odbiorcę materiału jądrowego.

Artykuł 58

Dokumentacja ruchowa

Dokumentacja ruchowa w odniesieniu do każdego rejonu bilansu materiałowego tam, gdzie ma to zastosowanie, obejmuje:

- a. dane eksploatacyjne, które są wykorzystywane dla ustalenia zmian w ilości i składzie materiałów jądrowych;

- b. dane uzyskane podczas kalibracji zbiorników i przyrządów oraz na podstawie pobranych próbek i analiz, procedury służące do kontroli jakości pomiarów oraz obliczone oszacowania błędów losowych i systematycznych;
- c. opis ciągu działań podjętych w toku przygotowania i dokonywania spisu inwentarza z natury, zmierzających do zapewnienia poprawności i kompletności takiego spisu;
- d. opis działań podjętych w celu ustalenia przyczyny i wielkości wszelkich ewentualnych strat losowych lub strat niemierzonych.

SYSTEM SPRAWOZDAWCZOŚCI

Postanowienia ogólne

Artykuł 59

W odniesieniu do materiałów jądrowych objętych zabezpieczeniami na mocy niniejszego Porozumienia, Wspólnota przekazuje Agencji sprawozdania zgodnie ze szczegółowymi wymogami określonymi w artykułach 60 - 65 oraz artykułach 67 - 69.

Artykuł 60

Sprawozdania są sporządzane w języku angielskim, francuskim, rosyjskim lub hiszpańskim, chyba że Uzgodnienia Pomocnicze stanowią inaczej.

Artykuł 61

Sprawozdania opierają się na dokumentacji prowadzonej zgodnie z postanowieniami określonymi w artykułach 51 - 58 i są odpowiednio sprawozdaniami rachunkowości materiałowej i sprawozdaniami specjalnymi.

Sprawozdania rachunkowości materiałowej

Artykuł 62

Wspólnota przedstawia Agencji sprawozdanie początkowe, dotyczące wszelkich materiałów jądrowych podlegających zabezpieczeniom na mocy niniejszego Porozumienia. Sprawozdanie początkowe jest przesyłane do Agencji w ciągu trzydziestu dni od ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego, w którym niniejsze Porozumienie weszło w życie i odzwierciedla stan z ostatniego dnia tego miesiąca.

Artykuł 63

Dla każdego rejonu bilansu materiałowego Wspólnota przekazuje Agencji następujące sprawozdania rachunkowości materiałowej:

- a. sprawozdania o zmianach inwentarzowych, przedstawiające wszystkie zmiany w stanie inwentarza materiałów jądrowych. Sprawozdania są wysyłane najszybciej jak to możliwe, a w każdym razie z dochowaniem terminów określonych w Uzgodnieniach Pomocniczych;

- b. sprawozdania o bilansie materiałów, przedstawiające bilans materiałów opierający się na spisie z natury inwentarza materiałów jądrowych, faktycznie znajdujących się w rejonie bilansu materiałowego. Sprawozdania są wysyłane najszybciej jak to możliwe, a w każdym razie z dochowaniem terminów określonych w Uzgodnieniach Pomocniczych.

Sprawozdania opierają się na danych dostępnych w dniu sporządzania sprawozdania i jeżeli zajdzie taka potrzeba, mogą być korygowane w późniejszym terminie.

Artykuł 64

Sprawozdania o zmianach inwentarzowych określają dla każdej partii materiału jądrowego dane identyfikacyjne i dane partii, datę zmiany inwentarzowej oraz, tam, gdzie jest to właściwe, rejon bilansu materiałowego wydający materiał i rejon bilansu materiałowego otrzymujący materiał lub odbiorcę materiału. Sprawozdaniom tym towarzyszą zwięzłe notatki:

- a. wyjaśniające zmiany inwentarzowe na podstawie danych ruchowych, zawartych w dokumentacji ruchowej, o której mowa w artykule 58 litera a, oraz
- b. opisujące, zgodnie z wytycznymi podanymi w Uzgodnieniach Pomocniczych, przewidywany program eksploatacji, w szczególności w odniesieniu do przeprowadzania spisów inwentarza z natury.

Artykuł 65

Wspólnota okresowo powiadamia o wszystkich zmianach inwentarzowych, dostosowaniach i poprawkach w postaci skonsolidowanej listy albo o każdej z nich odrębnie. Sprawozdania dotyczące zmian inwentarzowych są sporządzane w odniesieniu do partii materiału jądrowego. Zgodnie z zapisami Uzgodnień Pomocniczych niewielkie zmiany stanu inwentarza materiałów jądrowych, takie jak przekazywanie próbek do analizy, można łączyć w jedną partię i przedstawiać w sprawozdaniu jako pojedynczą zmianę inwentarzową.

Artykuł 66

Agencja przekazuje Wspólnocie, w celu udostępnienia do użytku zainteresowanym stronom, sporządzone co pół roku w odniesieniu do każdego rejonu bilansu materiałowego dokumenty dotyczące wielkości księgowej inwentarza materiałów jądrowych objętych zabezpieczeniami na mocy niniejszego Porozumienia. Dokumenty te opierają się na sprawozdaniach o zmianach inwentarzowych dotyczących okresu objętego każdym z takich dokumentów.

Artykuł 67

Sprawozdania o bilansie materiałów obejmują, o ile Agencja i Wspólnota nie postanowią inaczej, następujące pozycje:

- a. stan początkowy według spisu inwentarza z natury;
- b. zmiany inwentarzowe (na pierwszym miejscu zwiększenia, następnie zmniejszenia ilości);
- c. końcowa wielkość księgowa inwentarza;
- d. różnice między danymi nadawcy i odbiorcy;
- e. skorygowana wielkość księgowa inwentarza;
- f. końcowy wynik spisu inwentarza z natury;
- g. materiał nierozliczony.

Do każdego sprawozdania bilansu materiałowego dołącza się wykaz inwentarza z natury, uwzględniający każdą partię materiału osobno, z podaniem dla każdej z nich sposobu identyfikacji materiału oraz danych partii.

Artykuł 68

Sprawozdania specjalne

Wspólnota niezwłocznie sporządza sprawozdania specjalne, jeśli:

- a. na skutek jakiegokolwiek nadzwyczajnego zdarzenia lub okoliczności Wspólnota uznaje, że doszło lub mogło dojść do utraty materiału jądrowego w ilości przekraczającej odpowiednią wartość graniczną, określoną w tym celu w Uzgodnieniach Pomocniczych;
- b. bariery fizyczne dla zamykania uległy niespodziewanie takiej zmianie w porównaniu ze stanem określonym w Uzgodnieniach Pomocniczych, że może dojść do nieuprawnionego usunięcia materiału jądrowego.

Artykuł 69

Uzupełnienia i wyjaśnienia do sprawozdań

Na wniosek Agencji, Wspólnota dostarcza wyjaśnień i informacji uzupełniających dotyczących dowolnego sprawozdania, w zakresie właściwym z punktu widzenia stosowania zabezpieczeń na mocy niniejszego Porozumienia.

INSPEKCJE

Artykuł 70

Postanowienia ogólne

Agencja ma prawo do przeprowadzania inspekcji zgodnie z niniejszym Porozumieniem.

Cele inspekcji

Artykuł 71

Agencja może przeprowadzać inspekcje doraźne w celu:

- a. sprawdzenia informacji zawartych w sprawozdaniu początkowym dotyczącym materiałów jądrowych objętych zabezpieczeniami na mocy niniejszego Porozumienia, a także identyfikowania i sprawdzania zmian w sytuacji, do jakich doszło w okresie między datą sprawozdania początkowego i datą wejścia w życie dla danego obiektu Uzgodnień Pomocniczych;
- b. identyfikacji oraz, w miarę możliwości, sprawdzenia zgodnie z artykułami 93 i 96, ilości i składu materiałów jądrowych objętych zabezpieczeniami na mocy niniejszego Porozumienia, przed dokonaniem ich wywozu poza terytorium Państw, lub po dokonaniu ich przywozu na terytorium Państw, z wyjątkiem przekazywania materiałów w obrębie Wspólnoty.

Artykuł 72

Agencja może przeprowadzać inspekcje zwyczajne w celu:

- a. sprawdzenia zgodności sprawozdań z dokumentacją;
- b. sprawdzenia umiejscowienia, identyfikacji, ilości i składu wszystkich materiałów jądrowych objętych zabezpieczeniami na mocy niniejszego Porozumienia;
- c. sprawdzenia informacji dotyczących możliwych przyczyn wystąpienia materiału nierozliczonego, różnic w danych między nadawcą i odbiorcą oraz niepewności dotyczących wielkości księgowej inwentarza.

Artykuł 73

Z zastrzeżeniem procedur ustanowionych w artykule 77, Agencja może przeprowadzać inspekcje specjalne:

- a. w celu zweryfikowania informacji zawartych w sprawozdaniach specjalnych lub
- b. jeżeli Agencja uzna, że informacje udostępnione przez Wspólnotę, włącznie z wyjaśnieniami udzielonymi przez Wspólnotę i informacjami uzyskanymi na podstawie inspekcji zwyczajnych, nie są wystarczające dla wypełniania przez Agencję jej zobowiązań wynikających z niniejszego Porozumienia.

Inspekcję uznaje się za inspekcję specjalną wtedy, gdy jest to inspekcja dodatkowa względem określonej na mocy niniejszego Porozumienia intensywności inspekcji zwyczajnych, albo gdy jest ona związana z uzyskaniem dostępu do dodatkowych informacji lub miejsc w porównaniu z dostępem określonym w artykule 76 na potrzeby inspekcji doraźnych i zwyczajnych, albo gdy zachodzą obie te okoliczności.

Zakres inspekcji

Artykuł 74

W odniesieniu do celów określonych w artykułach 71 - 73, Agencja może:

- a. badać dokumentację prowadzoną zgodnie z przepisami artykułów 51 - 58;
- b. dokonywać niezależnych pomiarów wszelkich materiałów jądrowych, które są objęte zabezpieczeniami na mocy niniejszego Porozumienia;
- c. sprawdzać funkcjonowanie i kalibrację przyrządów oraz innego wyposażenia pomiarowo-kontrolnego;
- d. wprowadzać i wykorzystywać środki obserwacyjno-rejestrujące i zamykające;
- e. korzystać z innych obiektywnych metod, co do których wykazano, że są technicznie możliwe.

Artykuł 75

W ramach artykułu 74 Agencja ma możliwość:

- a. obserwowania, czy próbki w kluczowych punktach pomiarowych dla celów ewidencji materiałów jądrowych są pobierane w sposób zgodny z procedurami prowadzącymi do uzyskiwania reprezentatywnych próbek, a także obserwowania postępowania z próbkami i ich analizowania oraz do otrzymywania duplikatów takich próbek;
- b. obserwowania, czy pomiary materiałów jądrowych w kluczowych punktach pomiarowych dla celów ewidencji materiałów jądrowych są reprezentatywne, oraz obserwowania procesu kalibracji wykorzystywanych do tego przyrządów i wyposażenia;
- c. ustalenia ze Wspólnotą oraz, w niezbędnym zakresie, z Państwem, którego to dotyczy, że w razie konieczności:
 - i. na użytek Agencji przeprowadza się dodatkowe pomiary i pobiera się dodatkowe próbki;
 - ii. poddaje się analizie wzorcowe próbki analityczne Agencji;
 - iii. w kalibracji przyrządów i innego wyposażenia stosuje się odpowiednie normy bezwzględne;
 - iv. dokonuje się innych kalibracji;
- d. wykorzystywania własnego wyposażenia do prowadzenia niezależnych pomiarów oraz nadzoru, a także, jeżeli tak uzgodniono i zapisano w Uzgodnieniach Pomocniczych, do instalowania takiego wyposażenia;

- e. stosowania pieczęci oraz innych urządzeń identyfikujących i sygnalizujących próby naruszenia barier fizycznych środków zamykania, jeżeli tak uzgodniono i zapisano w Uzgodnieniach Pomocniczych;
- f. ustalania ze Wspólnotą lub Państwem, którego to dotyczy, rozwiązań w zakresie przesyłania próbek pobranych na użytek Agencji.

Dostęp w celu przeprowadzenia inspekcji

Artykuł 76

- a. W celach określonych w artykule 71 litera a i do czasu, gdy w Uzgodnieniach Pomocniczych zostaną określone punkty węzłowe, inspektorzy Agencji mają dostęp do dowolnego miejsca, wskazanego w sprawozdaniu początkowym lub wskazanego w trakcie dowolnej prowadzonej w związku z nim inspekcji jako miejsce znajdowania się materiałów jądrowych objętych zabezpieczeniami na mocy niniejszego Porozumienia.
- b. W celach określonych w artykule 71 litera b, inspektorzy Agencji mają dostęp do dowolnego miejsca, o którym Agencja została powiadomiona zgodnie z artykułem 92 litera b punkt iii lub artykułem 95 litera d punkt iii.
- c. W celach określonych w artykule 72, inspektorzy mają dostęp tylko do punktów węzłowych określonych w Uzgodnieniach Pomocniczych oraz do dokumentacji prowadzonej zgodnie z artykułami 51 - 58.
- d. Jeżeli Wspólnota stwierdzi, że jakieś okoliczności szczególne wymagają długotrwałych ograniczeń dostępu Agencji, wówczas Wspólnota i Agencja niezwłocznie dokonują ustaleń umożliwiających Agencji wypełnianie jej obowiązków dotyczących zabezpieczeń w świetle tych ograniczeń. Dyrektor Generalny informuje Radę o każdym przypadku wprowadzenia takich ustaleń.

Artykuł 77

W okolicznościach, które mogą prowadzić do inspekcji specjalnych dokonywanych w celach wymienionych w artykule 73, Wspólnota i Agencja prowadzą konsultacje. W wyniku takich konsultacji Agencja może:

- a. prowadzić dodatkowe inspekcje, niezależnie od ustalonej na mocy niniejszego Porozumienia intensywności inspekcji zwyczajnych;
- b. za zgodą Wspólnoty uzyskać dostęp do informacji lub miejsc dodatkowych, poza tymi, które określono w artykule 76. Wszelkie spory rozstrzyga się zgodnie z postanowieniami artykułów 21 i 22. W przypadku gdy Wspólnota lub Państwo ma podjąć w istotnej sprawie działania w trybie pilnym, w zakresie, w jakim każda z tych stron jest indywidualnie zainteresowana, stosuje się postanowienia artykułu 18.

Częstotliwość i intensywność inspekcji zwyczajnych

Artykuł 78

Liczba, intensywność i czas trwania inspekcji zwyczajnych, przy zastosowaniu optymalnych terminów, są utrzymywane na minimalnym poziomie zgodnym z efektywnym wdrażaniem procedur zabezpieczeń ustalonych na mocy niniejszego Porozumienia oraz przy optymalnym i jak najbardziej wydajnym sposobie wykorzystania środków dostępnych na działalność inspekcyjną prowadzoną w ramach niniejszego Porozumienia.

Artykuł 79

Agencja może przeprowadzić jedną inspekcję na rok w odniesieniu do obiektów i rejonów bilansu materiałowego poza obiektami, w których większa z dwóch wielkości: stan inwentarza lub roczny przepływ materiałów jądrowych nie przekracza pięciu kilogramów efektywnych.

Artykuł 80

Liczba, intensywność, czas trwania, terminy i tryb przeprowadzania inspekcji zwyczajnych w odniesieniu do obiektów, w których stan inwentarza lub roczny przepływ materiałów jądrowych przekraczają pięć kilogramów efektywnych, określa się tak, aby intensywność inspekcji w przypadku maksymalnym lub granicznym nie przekraczała intensywności koniecznej i wystarczającej do utrzymania ciągłości wiedzy o przepływie i stanie inwentarza materiałów jądrowych, zaś maksymalną intensywność inspekcji w odniesieniu do takich obiektów określa się w sposób następujący:

- a. dla reaktorów i zapieczętowanych obiektów magazynowych maksymalny sumaryczny wymiar inspekcji zwyczajnych w ciągu roku określa się przyjmując dla każdego takiego obiektu inspekcje w wymiarze jednej szóstej osobo-roku;
- b. dla obiektów innych niż reaktory i zapieczętowane obiekty magazynowe, w odniesieniu do plutonu lub uranu o stopniu wzbogacenia wyższym niż 5 %, maksymalną sumaryczną intensywność inspekcji zwyczajnych określa się przyjmując dla każdego takiego obiektu inspekcje w wymiarze osobo-dni równym 30-krotności pierwiastka kwadratowego z E, gdzie E oznacza większą z liczb określających stan inwentarza lub roczny przepływ materiałów jądrowych, wyrażoną w kilogramach efektywnych. Jednak wyznaczony dla takiego obiektu maksymalny wymiar inspekcji nie może być mniejszy niż 1,5 osobo-roku;
- c. dla obiektów, do których postanowienia litery a lub b nie mają zastosowania, maksymalną sumaryczną intensywność inspekcji zwyczajnych rocznie określa się w wymiarze jednej trzeciej osobo-roku powiększonym o wielkość $(0,4 \times E)$ osobo-dni inspekcji rocznie, gdzie E oznacza większą z liczb określających stan inwentarza lub roczny przepływ materiałów jądrowych, wyrażoną w kilogramach efektywnych.

Strony niniejszego Porozumienia mogą wyrazić zgodę na zmianę liczb określających maksymalną intensywność inspekcji określoną w niniejszym artykule, po stwierdzeniu przez Radę, że zmiana taka jest racjonalna.

Artykuł 81

Z zastrzeżeniem artykułów 78 – 80, kryteria stosowane do określania faktycznej liczby, intensywności, czasu trwania, terminów i trybu inspekcji zwyczajnych w odniesieniu do dowolnego obiektu obejmują:

- a. postać materiału jądrowego, w szczególności czy materiał jądrowy występuje luzem, czy też jest zawarty w pewnej liczbie odrębnych sztuk; jego skład chemiczny, a w przypadku uranu stopień wzbogacenia: niski czy wysoki oraz dostępność materiału;
- b. efektywność zabezpieczeń Wspólnoty, w tym zakres, w jakim użytkownicy obiektów są funkcjonalnie niezależni od zabezpieczeń Wspólnoty, zakres, w jakim Wspólnota wdrożyła środki określone w artykule 32, brak zwłoki w przekazywaniu Agencji sprawozdań, ich zgodność z wynikami niezależnej weryfikacji dokonywanej przez Agencję, ilość materiałów nierozliczonych i dokładność jej określenia stwierdzone w wyniku weryfikacji dokonanej przez Agencję;
- c. charakterystyki jądrowego cyklu paliwowego w Państwach, w szczególności liczbę i rodzaj obiektów zawierających materiały jądrowe objęte zabezpieczeniami na mocy niniejszego Porozumienia; charakterystyki obiektów istotnych z punktu widzenia zabezpieczeń wprowadzanych na mocy niniejszego Porozumienia, zwłaszcza poziom stosowania środków zamykających; zakres, w jakim cechy projektowe takich obiektów ułatwiają weryfikację przepływu i stanu inwentarza materiałów jądrowych; oraz zakres, w jakim możliwa jest korelacja informacji pochodzących z różnych rejonów bilansu materiałowego;
- d. współzależności międzynarodowe, w szczególności, zakres, w jakim materiały jądrowe są otrzymywane od innych Państw lub wysyłane do nich w celu stosowania lub przetworzenia; wszelkie działania sprawdzające prowadzone w związku z tym przez Agencję oraz zakres, w jakim prowadzona przez każde z Państw działalność w dziedzinie jądrowej jest powiązana z działalnością prowadzoną w innych Państwach;
- e. postęp techniczny w dziedzinie zabezpieczeń, w tym wykorzystanie technik statystycznych i próbkowania losowego do oceny przepływu materiałów jądrowych.

Artykuł 82

W przypadku gdy Wspólnota uzna, że prowadzone inspekcje w nieuzasadnionym stopniu koncentrują się na konkretnych obiektach, Agencja i Wspólnota prowadzą konsultacje w tej sprawie.

Powiadamianie o inspekcjach

Artykuł 83

Agencja z wyprzedzeniem powiadamia Wspólnotę i zainteresowane Państwa o wysłaniu inspektorów przed ich przybyciem do obiektów lub do rejonów bilansu materiałów poza obiektami, przy czym:

- a. w przypadku inspekcji doraźnych, prowadzonych zgodnie z artykułem 71 litera b, wyprzedzenie to wynosi co najmniej 24 godziny; w przypadku inspekcji prowadzonych zgodnie z artykułem 71 litera a, oraz działań, o których mowa w artykule 48, wyprzedzenie to wynosi co najmniej jeden tydzień;
- b. w przypadku inspekcji specjalnych prowadzonych zgodnie z artykułem 73 powiadomienie następuje możliwie jak najszybciej po odbyciu przez Agencję i Wspólnotę konsultacji, o których mowa w artykule 77, przy czym uważa się, że powiadomienie o przybyciu zwykle stanowi część tych konsultacji;
- c. w przypadku inspekcji zwyczajnych prowadzonych zgodnie z artykułem 72 wyprzedzenie to wynosi co najmniej 24 godziny w odniesieniu do obiektów wymienionych w artykule 80 litera b oraz zabezpieczonych obiektów magazynowych zawierających pluton lub uran o stopniu wzbogacenia przekraczającym 5%, oraz jeden tydzień w odniesieniu do wszystkich innych przypadków.

Takie powiadomienie o inspekcji zawiera nazwiska inspektorów Agencji i wskazuje obiekty i rejon bilansu materiałów poza obiektami, które mają być kontrolowane, a także okres, w jakim będą odwiedzane. W przypadku gdy inspektorzy Agencji mają przybyć spoza terytorium Państw, Agencja z wyprzedzeniem informuje również o miejscu i czasie ich przybycia na terytorium Państw.

Artykuł 84

Niezależnie od postanowień artykułu 83, w ramach działań uzupełniających, część inspekcji zwyczajnych prowadzonych zgodnie z artykułem 80 Agencja może przeprowadzać bez uprzedniego powiadomienia, zgodnie z zasadą losowego pobierania próbek. Przeprowadzając jakąkolwiek niezapowiedzianą inspekcję Agencja uwzględnia wszelkie programy eksploatacji, dostarczone jej zgodnie z artykułem 64 litera b. Ponadto, zawsze, gdy jest to praktycznie możliwe oraz na podstawie programu eksploatacji, Agencja okresowo informuje Wspólnotę i zainteresowane Państwo o swym ogólnym programie inspekcji zapowiedzianych i niezapowiedzianych, określając w ogólny sposób przewidywany okres prowadzenia inspekcji. Przeprowadzając jakąkolwiek inspekcję niezapowiedzianą Agencja dokłada wszelkich starań, by zminimalizować wszelkie praktyczne utrudnienia dla Wspólnoty, zainteresowanego Państwa oraz użytkowników obiektów, pamiętając o odpowiednich postanowieniach artykułu 44 i artykułu 89. Podobnie Wspólnota i zainteresowane Państwo dokładają wszelkich starań w celu ułatwienia inspektorom Agencji wykonywania ich zadań.

Wyznaczanie inspektorów Agencji

Artykuł 85

Wyznaczanie inspektorów Agencji odbywa się zgodnie z następującymi procedurami:

- a. Dyrektor Generalny przekazuje Wspólnocie i Państwom pisemne informacje zawierające nazwisko, kwalifikacje, obywatelstwo, rangę i wszelkie inne istotne szczegóły dotyczące każdego urzędnika Agencji, którego proponuje na inspektora Agencji działającego na terytorium Państw;
- b. w ciągu trzydziestu dni od otrzymania takiej propozycji Wspólnota informuje Dyrektora Generalnego, czy propozycja ta została przyjęta;
- c. każdą osobę zaakceptowaną przez Wspólnotę i Państwa Dyrektor Generalny może wyznaczyć na jednego z inspektorów Agencji działającego na terytorium Państw; o takiej nominacji Dyrektor Generalny informuje Wspólnotę i Państwa;
- d. Dyrektor Generalny, działając w odpowiedzi na wniosek Wspólnoty lub z własnej inicjatywy, niezwłocznie informuje Wspólnotę i Państwa o każdym cofnięciu nominacji na inspektora Agencji działającego na terytorium Państw.

Jednakże w odniesieniu do inspektorów Agencji potrzebnych do prowadzenia działań, o których mowa w artykule 48 oraz do prowadzenia inspekcji doraźnych zgodnie z artykułem 71 litera a, procedury związane z ich wyznaczeniem są w miarę możliwości finalizowane w ciągu trzydziestu dni od wejścia w życie niniejszego Porozumienia. Jeżeli dotrzymanie tego terminu okazuje się niemożliwe, to do takich zadań inspektorzy Agencji wyznaczani są w sposób tymczasowy.

Artykuł 86

Każdemu inspektorowi Agencji wyznaczonemu zgodnie z postanowieniami artykułu 85 Państwa, tak szybko jak to jest możliwe, przyznają lub odnawiają odpowiednie wize, jeżeli są one wymagane.

Postępowanie inspektorów Agencji i wykonywanie przez nich inspekcji

Artykuł 87

Inspektorzy Agencji, podczas pełnienia swych funkcji w trybie artykułu 48 oraz artykułów 71 - 75, prowadzą swoje działania w taki sposób, by unikać utrudniania lub opóźniania budowy, rozruchu lub eksploatacji obiektów, albo wpływania na ich bezpieczeństwo. W szczególności inspektorzy Agencji sami nie uczestniczą w eksploatacji żadnego obiektu ani nie wydają pracownikom obiektu poleceń wykonania jakichkolwiek operacji. W przypadku gdy inspektorzy Agencji uznają na podstawie artykułów 74 i 75, że użytkownik obiektu powinien przeprowadzić pewne określone czynności w obiekcie, inspektorzy wnoszą o ich wykonanie.

Artykuł 88

W przypadku gdy w związku z prowadzeniem inspekcji inspektorzy Agencji występują o usługi dostępne w Państwie, w tym o skorzystanie z urządzeń, zainteresowane Państwo i Wspólnota ułatwiają świadczenie takich usług oraz korzystanie z urządzeń przez inspektorów Agencji.

Artykuł 89

Wspólnota i zainteresowane Państwa mają prawo do tego, by inspektorom Agencji podczas inspekcji towarzyszyli inspektorzy Wspólnoty i przedstawiciele tych Państw, pod warunkiem że nie opóźnia to lub w inny sposób nie utrudnia inspektorom Agencji pełnienia ich funkcji.

OŚWIADCZENIE O WYNIKACH DZIAŁAŃ SPRAWDZAJĄCYCH AGENCJI

Artykuł 90

Na użytek zainteresowanych stron, Agencja informuje Wspólnotę o:

- a. wynikach swych inspekcji, w odstępach czasu określonych w Uzgodnieniach Pomocniczych;
- b. wnioskach wyciągniętych przez Agencję z jej działań sprawdzających.

PRZYWÓZ DO PAŃSTW LUB WYWÓZ Z PAŃSTW

Artykuł 91

Postanowienia ogólne

Na potrzeby niniejszego Porozumienia uznaje się, że za materiał jądrowy, który jest lub musi być objęty zabezpieczeniami na mocy niniejszego Porozumienia, przywożony do lub wywożony z Państw, odpowiedzialna jest Wspólnota i Państwo, którego to dotyczy:

- a. w przypadku przywozu do Państw, od czasu gdy odpowiedzialność taka przestaje obciążać Państwo, z którego dany materiał jest przywożony i nie później niż od czasu dotarcia tego materiału do miejsca przeznaczenia;
- b. w przypadku wywozu z Państw, do czasu kiedy taką odpowiedzialność przejmuje Państwo-odbiorca i nie dłużej niż do czasu dotarcia tego materiału do miejsca przeznaczenia.

Punkt, w którym nastąpi przekazanie odpowiedzialności, jest określany zgodnie z odpowiednimi ustaleniami dokonywanymi z jednej strony przez Wspólnotę i zainteresowane Państwo, a z drugiej przez państwo, do którego albo z którego dany materiał jest przekazywany. Sam fakt przewożenia materiału jądrowego tranzytem przez albo ponad terytorium któregoś Państwa, statkiem pod banderą Państwa albo należącym do Państwa samolotem nie wystarcza do uznania, że odpowiedzialność za ten materiał ponosi Wspólnota lub Państwo.

Wywóz z Państw

Artykuł 92

- a. Wspólnota powiadamia Agencję o wszelkim zamierzonym wywozie poza terytorium Państw materiałów jądrowych objętych zabezpieczeniami na mocy niniejszego Porozumienia, o ile wywóz taki przekracza jeden kilogram efektywny lub w przypadku obiektów, które zwykle przekazują do tego samego Państwa znaczące ilości materiałów w przesyłkach, z których żadna nie przekracza jednego kilograma efektywnego, jeżeli tak ustalono w Uzgodnieniach Pomocniczych.
- b. Takie powiadomienie jest przekazywane Agencji po sfinalizowaniu ustaleń kontraktowych prowadzących do przekazania materiału oraz w granicach czasowych określonych w Uzgodnieniach Pomocniczych.
- c. Agencja i Wspólnota mogą uzgodnić inne procedury dotyczące powiadamiania wyprzedzającego.
- d. Powiadomienie określa:
 - i. dane identyfikacyjne oraz, jeżeli to możliwe, oczekiwaną ilość i skład materiału jądrowego, który ma być przekazany, a także rejon bilansu materiałowego, z którego materiał ten będzie pochodzić;
 - ii. Państwo, dla którego materiał jest przeznaczony;
 - iii. daty i miejsca, w których materiał będzie przygotowany do wywozu;
 - iv. przybliżone daty wywozu i odbioru materiału jądrowego;
 - v. punkt, w którym Państwo-odbiorca przejmie odpowiedzialność za materiał jądrowy w rozumieniu niniejszego Porozumienia, a także przewidywaną datę dotarcia materiału jądrowego do tego punktu.

Artykuł 93

Powiadomienie, o którym mowa w artykule 92, w razie potrzeby umożliwia Agencji dokonanie inspekcji doraźnej w celu identyfikacji materiału jądrowego oraz, jeżeli to możliwe, sprawdzenia jego ilości i składu przed wywiezieniem go z Państwa, z wyjątkiem przekazywania materiałów w obrębie Wspólnoty, a także, jeżeli tak życzy sobie Agencja lub na wniosek Wspólnoty, opieczętowanie materiału jądrowego po jego przygotowaniu do wywozu. Jednak żadne działania podejmowane lub rozważane przez Agencję w związku z takim powiadomieniem nie mogą spowodować jakiegokolwiek opóźnienia w przekazaniu materiału jądrowego.

Artykuł 94

Jeżeli w Państwie-odbiorcy materiał jądrowy nie będzie objęty zabezpieczeniami Agencji, to Wspólnota dokonuje ustaleń, na mocy których Agencja w ciągu trzech miesięcy od przejęcia przez Państwo-odbiorcę odpowiedzialności za materiał jądrowy uzyska od tego państwa potwierdzenie przywozu materiału.

Przywóz do Państw

Artykuł 95

- a. Wspólnota powiadamia Agencję o wszelkim oczekiwanym przywozie do Państw materiałów jądrowych, które na mocy niniejszego Porozumienia muszą być objęte zabezpieczeniami, jeżeli przesyłka przekracza jeden kilogram efektywny lub, w przypadku obiektów, do których zwykle przekazywane są z tego samego Państwa znaczące ilości materiałów w przesyłkach, z których żadna nie przekracza jednego kilograma efektywnego, jeżeli tak ustalono w Uzgodnieniach Pomocniczych.
- b. Takie powiadomienie jest przekazywane Agencji z możliwie największym wyprzedzeniem w stosunku do oczekiwanego terminu przybycia materiału jądrowego, a w każdym razie w granicach czasowych określonych w Uzgodnieniach Pomocniczych.
- c. Agencja i Wspólnota mogą uzgodnić inne procedury dotyczące powiadamiania wyprzedzającego.
- d. Powiadomienie określa:
 - i. dane identyfikacyjne oraz jeżeli to możliwe, oczekiwaną ilość i skład materiału jądrowego;
 - ii. moment, w którym Wspólnota i zainteresowane Państwo przejmą odpowiedzialność za materiał jądrowy w rozumieniu niniejszego Porozumienia, a także przewidywaną datę dotarcia materiału jądrowego do tego punktu;
 - iii. spodziewaną datę dostarczenia oraz miejsce i datę zamierzonego rozpakowania materiału jądrowego.

Artykuł 96

Powiadomienie, o którym mowa w artykule 95, w razie potrzeby umożliwia Agencji dokonanie inspekcji doraźnej w czasie rozpakowywania przesyłki w celu identyfikacji oraz, jeżeli to możliwe, weryfikacji ilości i składu materiału jądrowego wwożonego do Państw, z wyjątkiem przekazywania materiałów w obrębie Wspólnoty. Jednak żadne działania podejmowane lub rozważane przez Agencję w związku z takim powiadomieniem nie mogą spowodować jakiegokolwiek opóźnienia w rozpakowaniu materiału jądrowego.

Artykuł 97

Sprawozdania specjalne

Zgodnie z postanowieniami artykułu 68, Wspólnota sporządza sprawozdanie specjalne, jeżeli na skutek jakiegokolwiek nadzwyczajnego zdarzenia lub okoliczności Wspólnota uznaje, iż doszło lub może dojść do utraty materiału

jądrowego. Dotyczy to również sytuacji, gdy podczas przywozu lub wywozu materiałów jądrowych dochodzi do znaczącego opóźnienia.

DEFINICJE

Artykuł 98

W rozumieniu niniejszej umowy określenie:

1.

A. *Wspólnota* oznacza zarówno:

a. osobę prawną utworzoną na mocy Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (EURATOM), będącą stroną niniejszego Porozumienia, jak i

b. terytoria, do których stosuje się Traktat EURATOM;

B. *Państwa* oznacza niedysponujące bronią jądrową państwa członkowskie Wspólnoty, strony niniejszego Porozumienia;

2.

A. *dostosowanie* oznacza wpis do dokumentacji rachunkowości materiałowej lub sprawozdania, określający różnicę między danymi nadawcy i odbiorcy lub materiał nierozliczony;

B. *roczny przepływ*, dla potrzeb artykułów 79 i 80, oznacza ilość materiału jądrowego przekazywaną rocznie poza obiekt pracujący z nominalną wydajnością;

C. *partia* oznacza porcję materiału jądrowego, która dla celów rachunkowości materiałowej jest traktowana jako całość w kluczowym punkcie pomiarowym i której skład oraz ilość są określone za pomocą jednego zestawu danych lub wyników pomiarów. Materiał jądrowy może występować luzem lub może być zawarty w pewnej liczbie odrębnych sztuk;

D. *dane partii* oznacza całkowity ciężar każdego pierwiastka materiału jądrowego, a w przypadku plutonu i uranu, jeżeli to jest właściwe, również skład izotopowy. Jednostkami miary są:

a. dla zawartego w materiale plutonu - masa w gramach;

b. dla uranu wzbogaconego w uran-235 i uran-233 - masa całkowita uranu oraz masa tych izotopów w gramach;

c. dla zawartego w materiale toru, uranu naturalnego lub uranu zubożonego - masa w kilogramach.

Dla celów sprawozdawczych masy poszczególnych pozycji danej partii dodaje się do siebie przed zaokrągleniem do najbliższej jednostki całkowitej;

- E. *wielkość księgową inwentarza* dla rejonu bilansu materiałów oznacza sumę algebraiczną wyniku ostatniego spisu inwentarza z natury dla tego rejonu bilansu materiałów oraz wszystkich zmian inwentarzowych, do jakich doszło od czasu przeprowadzenia tego spisu;
- F. *poprawka* oznacza wpis do dokumentacji rachunkowości materiałowej lub sprawozdania, dokonany w celu poprawienia stwierdzonego błędu lub podania wyniku udoskonalonego pomiaru jakiejś wielkości podanej uprzednio w dokumentacji lub sprawozdaniu. Każda poprawka musi wskazywać wpis, którego dotyczy;
- G. *kilogram efektywny* oznacza specjalną jednostkę miary masy, stosowaną w zabezpieczeniach materiałów jądrowych. Liczba kilogramów efektywnych jest określana w następujący sposób:
 - a. dla plutonu - jego masa w kilogramach;
 - b. dla uranu o wzbogaceniu 0,01 (1 %) i wyższym - jego masa w kilogramach pomnożona przez kwadrat wzbogacenia;
 - c. dla uranu o wzbogaceniu poniżej 0,01 (1 %) i powyżej 0,005 (0,5 %) - jego masa w kilogramach pomnożona przez 0,0001;
 - d. dla uranu zubożonego o wzbogaceniu 0,005 (0,5 %) lub niższym, oraz dla toru - jego masa w kilogramach pomnożona przez 0,00005;
- H. *wzbogacenie* oznacza stosunek łącznej masy izotopów uranu U-233 i U-235 do całkowitej masy uranu, którego to dotyczy;
- I. *obiekt* oznacza:
 - a. reaktor, zestaw krytyczny, zakład konwersji, zakład wytwarzania paliwa, zakład przerobu wypalonego paliwa, zakład rozdzielania izotopów lub odrębny obiekt magazynowy;
 - b. wszelkie miejsce, w którym rutynowo wykorzystywane są materiały jądrowe w ilościach przekraczających jeden kilogram efektywny;
- J. *zmiana inwentarzowa* oznacza zwiększenie lub zmniejszenie dla poszczególnych partii ilości materiału jądrowego w rejonie bilansu materiałowego; zmiana taka wiąże się z jedną z podanych niżej możliwości:

- a. zwiększenia:
- i. import
 - ii. przychody wewnętrzne: materiały otrzymane ze źródeł znajdujących się na terytorium Państw, z innych rejonów bilansu materiałowego, z działalności niepodlegającej zabezpieczeniom (innej niż pokojowa); przychody w punkcie objęcia zabezpieczeniami;
 - iii. produkcja jądrowa: produkcja specjalnych materiałów rozszczepialnych w reaktorze;
 - iv. cofnięcie wyłączenia: ponowne objęcie zabezpieczeniami materiału jądrowego uprzednio wyłączonego spod zabezpieczeń ze względu na jego ilość lub sposób wykorzystania;
- b. zmniejszenia:
- i. eksport;
 - ii. wysyłki wewnętrzne: wysyłki w obrębie Państw, do innych rejonów bilansu materiałowego lub przekazanie do działalności niepodlegającej zabezpieczeniom (innej niż pokojowa);
 - iii. strata jądrowa: strata materiału jądrowego wynikająca z jego przekształcenia w inny pierwiastek (pierwiastki) lub izotop (izotopy) na skutek reakcji jądrowych;
 - iv. zmierzone odrzuty: materiał jądrowy, którego ilość zmierzono lub oceniono na podstawie pomiarów i którego pozbyto się w sposób uniemożliwiający dalsze wykorzystanie w działalności jądrowej;
 - v. odpady zatrzymane: materiał jądrowy wytworzony na skutek procesu technologicznego lub awarii eksploatacyjnej, który uznano za chwilowo niemożliwy do odzyskania, ale który jest przechowywany;
 - vi. wyłączenie: wyłączenie materiału jądrowego spod zabezpieczeń ze względu na jego ilość lub sposób wykorzystania;
 - vii. inne straty: na przykład strata losowa (to znaczy nieodwracalna i niezamierzona strata materiału jądrowego na skutek awarii eksploatacyjnej) lub kradzież;

- K. *kluczowy punkt pomiarowy* oznacza miejsce, w którym materiał jądrowy pojawia się w postaci umożliwiającej jego pomiar w celu określenia przepływu lub stanu inwentarza materiałów. Kluczowe punkty pomiarowe obejmują punkty wejścia i wyjścia (włącznie ze zmierzonymi odrzutami) i przechowywania materiałów jądrowych, znajdujące się w rejonach bilansu materiałowego, ale nie są do nich ograniczone;
- L. *osobo-rok inspekcji* oznacza, na potrzeby artykułu 80, 300 osobo-dni kontroli, przy czym osobo-dzień kontroli oznacza dzień, podczas którego jeden inspektor w dowolnej chwili ma dostęp do obiektu przez czas nieprzekraczający w sumie ośmiu godzin;
- M. *rejon bilansu materiałowego* oznacza obszar na terenie obiektu lub poza nim, taki że:
- a. przy każdorazowym przekazaniu materiału jądrowego do rejonu bilansu materiałowego lub wydaniu materiału jądrowego poza rejon bilansu materiałowego można określić ilość tego materiału;
 - b. w każdym rejonie bilansu materiałowego, w razie potrzeby, można zgodnie z określonymi procedurami ustalić dla materiałów jądrowych ich stan inwentarza z natury;
- po to, by było możliwe ustalenie bilansu materiałów w celach zabezpieczeń Agencji;
- N. *materiał nierozliczony* oznacza różnicę pomiędzy wielkością księgową inwentarza i wynikiem spisu inwentarza z natury;
- O. *materiał jądrowy* oznacza wszelki materiał wyjściowy lub wszelki specjalny materiał rozszczepialny, zgodnie z definicjami zawartymi w artykule XX Statutu. Interpretacja określenia „materiał wyjściowy” nie obejmuje rud ani pozostałości z rud. W razie rozszerzenia przez Radę, na podstawie artykułu XX Statutu i po wejściu niniejszego Porozumienia w życie, listy materiałów uznawanych za materiały wyjściowe lub specjalne materiały rozszczepialne, zmiana taka powoduje skutki dla niniejszego Porozumienia wyłącznie po jej zaakceptowaniu przez Wspólnotę i Państwa;
- P. *spis inwentarza z natury* oznacza uzyskaną zgodnie z określonymi procedurami sumę wszystkich zmierzonych lub obliczonych i odnoszących się do poszczególnych partii ilości materiałów jądrowych, znajdujących się w danym czasie na obszarze rejonu bilansu materiałowego;

- Q. *różnica między danymi nadawcy i odbiorcy* oznacza różnicę pomiędzy ilością materiału jądrowego w partii określoną przez rejon bilansu materiałowego wydający materiał jądrowy i ilością zmierzoną w rejonie bilansu materiałowego otrzymującym ten materiał;
- R. *dane źródłowe* oznacza te dane, zarejestrowane podczas pomiarów lub kalibracji, albo wykorzystane do wyznaczenia związków empirycznych, które identyfikują materiał jądrowy i dostarczają danych partii materiału jądrowego. Dane źródłowe mogą obejmować na przykład masę składników, współczynniki konwersji stosowane do wyznaczania masy pierwiastka, masę właściwą, stężenie pierwiastka, stosunki izotopowe, związek między objętością i wskazaniem ciśnieniomierza oraz związek pomiędzy wyprodukowanym plutonem i wytworzoną energią;
- S. *punkt węzłowy* oznacza miejsce wybrane podczas badania informacji projektowych, w którym w warunkach normalnych i w połączeniu z informacjami ze wszystkich pozostałych punktów węzłowych uzyskuje się i weryfikuje informacje konieczne i wystarczające z punktu widzenia stosowania zabezpieczeń materiałów jądrowych. Punkt węzłowy może oznaczać każde miejsce, w którym wykonuje się kluczowe pomiary związane z ewidencją bilansu materiałów jądrowych i w którym wprowadzono środki zamykające lub środki nadzoru.

Protokół

Artykuł 1

Niniejszy Protokół rozwija niektóre postanowienia Porozumienia oraz, w szczególności, określa warunki i środki, zgodnie z którymi ma być prowadzona współpraca przy stosowaniu zabezpieczeń przewidzianych Porozumieniem w sposób zapewniający uniknięcie zbędnego dublowania działań Wspólnoty.

Artykuł 2

Wspólnota zbiera informacje o obiektach i o materiałach jądrowych znajdujących się poza obiektami w celu dostarczenia ich Agencji w ramach Porozumienia na podstawie uzgodnionego wzoru kwestionariusza załączonego do Uzgodnień Pomocniczych.

Artykuł 3

Agencja i Wspólnota wspólnie badają informacje projektowe dostarczone na podstawie artykułu 46 litery a – f Porozumienia, a uzgodnione wyniki takich badań włączają do Uzgodnień Pomocniczych. Sprawdzenia informacji projektowych dostarczonych na podstawie artykułu 48 Porozumienia dokonuje Agencja we współpracy ze Wspólnotą.

Artykuł 4

Wspólnota, dostarczając Agencji informacji, o której mowa w artykule 2 niniejszego Protokołu, przekazuje także informację o metodach prowadzenia inspekcji, jakie proponuje stosować oraz kompletne propozycje załączników do Uzgodnień Pomocniczych dla obiektów i rejonów bilansu materiałowego poza obiektami, z uwzględnieniem oszacowania intensywności inspekcji dotyczącego inspekcji zwyczajnych.

Artykuł 5

Wspólnota i Agencja wspólnie przygotowują załączniki do Uzgodnień Pomocniczych.

Artykuł 6

Wspólnota odbiera sprawozdania od użytkowników, prowadzi na ich podstawie scentralizowaną ewidencję materiałów jądrowych, dokonuje kontroli technicznej i kontroli w zakresie rachunkowości oraz analizuje otrzymywaną informację.

Artykuł 7

Po wypełnieniu zadań, o których mowa w artykule 6 niniejszego Protokołu, Wspólnota przygotowuje i dostarcza Agencji w odstępach miesięcznych sprawozdania o zmianach w stanie inwentarza w terminach określonych w Uzgodnieniach Pomocniczych.

Artykuł 8

Ponadto Wspólnota przekazuje Agencji sprawozdania o bilansie materiałów jądrowych oraz zestawienia ze spisów inwentarza materiałów jądrowych z częstotliwością zależną od częstości dokonywania spisu inwentarza z natury, określonej w Uzgodnieniach Pomocniczych.

Artykuł 9

Postać i format sprawozdań, o których mowa w artykułach 7 i 8 niniejszego Protokołu, uzgodnione między Agencją i Wspólnotą, określają Uzgodnienia Pomocnicze.

Artykuł 10

Działania w zakresie inspekcji zwyczajnych Wspólnoty i Agencji, włącznie z inspekcjami określonymi w artykule 84 Porozumienia, będą dla jego celów koordynowane zgodnie z postanowieniami artykułów 11 - 23 niniejszego Protokołu.

Artykuł 11

Z zastrzeżeniem artykułów 79 i 80 Porozumienia, przy określaniu faktycznej liczby, intensywności, czasu trwania, terminów i trybu inspekcji Agencji w odniesieniu do każdego obiektu, bierze się pod uwagę stosownie do postanowień niniejszego Protokołu intensywność inspekcji Wspólnoty w ramach jej wielonarodowego systemu zabezpieczeń.

Artykuł 12

Intensywność inspekcji w ramach Porozumienia jest określana dla każdego obiektu przy zastosowaniu kryteriów określonych w artykule 81 Porozumienia. Kryteria te wprowadza się, stosując reguły i metody ustanowione w Uzgodnieniach Pomocniczych, przyjęte dla obliczeń intensywności inspekcji w odniesieniu do charakterystycznych przykładów dołączonych do Uzgodnień Pomocniczych. Te reguły i metody będą podlegały od czasu do czasu przeglądom, stosownie do artykułu 7 Porozumienia, w celu uwzględnienia postępu technologicznego w dziedzinie zabezpieczeń oraz zgromadzonego doświadczenia.

Artykuł 13

Takie wartości intensywności inspekcji, wyrażone jako uzgodnione szacunkowe wartości wymaganej faktycznej intensywności inspekcji, przedstawia się w Uzgodnieniach Pomocniczych wraz z podaniem odpowiednich sposobów weryfikacji oraz określeniem zakresów inspekcji prowadzonych przez Wspólnotę i Agencję. Te wartości intensywności inspekcji w normalnych warunkach eksploatacyjnych i przy spełnieniu niżej wskazanych warunków stanowią rzeczywiste maksymalne wartości intensywności inspekcji prowadzonych w obiekcie w ramach Porozumienia:

- a. zachowanie ważności informacji dotyczących zabezpieczeń Wspólnoty stosowanych zgodnie z postanowieniem artykułu 32 Porozumienia, wyszczególnionych w Uzgodnieniach Pomocniczych;
- b. zachowanie ważności informacji dostarczonej Agencji zgodnie z artykułem 2 niniejszego Protokołu;
- c. kontynuacja dostarczania przez Wspólnotę sprawozdań stosownie do postanowień artykułów 60, 61, 63 - 65 oraz 67 - 69 Porozumienia, wyszczególnionych w Uzgodnieniach Pomocniczych;
- d. kontynuacja stosowania ustaleń koordynacyjnych dotyczących inspekcji zgodnie z artykułami 10 - 23 niniejszego Protokołu, wyszczególnionych w Uzgodnieniach Pomocniczych;
- e. zapewnienie przez Wspólnotę w stosunku do obiektu intensywności inspekcji wskazanej zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu w Uzgodnieniach Pomocniczych.

Artykuł 14

- a. Przy spełnieniu warunków określonych w artykule 13 niniejszego Protokołu, inspekcje Agencji są prowadzone równocześnie z inspekcjami Wspólnoty. Inspektorzy Agencji są obecni podczas niektórych inspekcji Wspólnoty.

- b. Z uwzględnieniem postanowień litery a, jeżeli Agencja może osiągnąć cele jej inspekcji zwyczajnych określone w Porozumieniu, wówczas inspektorzy Agencji stosują postanowienia artykułów 74 i 75 Porozumienia w drodze obserwacji działań kontrolnych inspektorów Wspólnoty, jednak pod warunkiem że:
- i. w odniesieniu do działań kontrolnych inspektorów Agencji, które muszą być wykonane w sposób inny niż w drodze obserwacji działań kontrolnych inspektorów Wspólnoty i które mogą być przewidziane wcześniej, takie działania wyszczególnia się w Uzgodnieniach Pomocniczych;
 - ii. inspektorzy Agencji mogą w czasie inspekcji dokonywać działań kontrolnych innych niż wykonywane poprzez obserwację działań kontrolnych inspektorów Wspólnoty wówczas, gdy uznają że działania takie mają istotne znaczenie i nie mogą ulec zwłoce a Agencja nie mogłaby bez tego osiągnąć celów jej inspekcji zwyczajnych, a potrzeby takich działań nie można było przewidzieć.

Artykuł 15

Wspólnota ustala ogólne harmonogramy i planuje własne inspekcje w ramach Porozumienia we współpracy z Agencją.

Artykuł 16

Obecność inspektorów Agencji w trakcie wykonywania niektórych inspekcji Wspólnoty jest z wyprzedzeniem uzgadniana przez Agencję i Wspólnotę dla każdego rodzaju obiektu i w niezbędnym zakresie dla każdego konkretnego obiektu.

Artykuł 17

W celu umożliwienia Agencji podejmowania decyzji według zasad losowego pobierania próbek, o jej obecności podczas konkretnej inspekcji prowadzonej przez Wspólnotę, Wspólnota przekazuje Agencji wyprzedzające oświadczenie zawierające liczby, rodzaje i treść pozycji, które mają być przedmiotem inspekcji stosownie do informacji dostępnej Wspólnocie i otrzymanej od użytkownika obiektu.

Artykuł 18

Procedury techniczne są zasadniczo uzgadniane przez Agencję i Wspólnotę z wyprzedzeniem dla każdego rodzaju obiektu, a w niezbędnym zakresie dla obiektów konkretnych, i dotyczą w szczególności:

- a. określenia technik losowego wyboru próbek statystycznych oraz
- b. sprawdzania i identyfikacji wzorców.

Artykuł 19

Ustalenia koordynacyjne wskazane w Uzgodnieniach Pomocniczych dla poszczególnych rodzajów obiektów stanowią podstawę ustaleń koordynacyjnych określonych w każdym załączniku dla obiektu do postanowień uzupełniających.

Artykuł 20

Konkretne działania koordynacyjne w sprawach, o których mowa w artykule 19 niniejszego Protokołu w załącznikach dla obiektów są podejmowane przez wyznaczonych w tym celu przedstawicieli Wspólnoty i Agencji.

Artykuł 21

Wspólnota przekazuje Agencji swoje dokumenty robocze z tych inspekcji, przy których inspektorzy Agencji byli obecni oraz raporty z inspekcji w przypadku wszystkich innych inspekcji Wspólnoty prowadzonych w ramach Porozumienia.

Artykuł 22

Próbki materiału jądrowego dla potrzeb Agencji pobiera się razem z próbkami Wspólnoty, z tych samych wybranych losowo partii inwentarza co dla Wspólnoty, z wyjątkiem sytuacji, gdy utrzymanie lub ograniczenie do praktycznie najniższego możliwego poziomu intensywności inspekcji Agencji wymaga niezależnego pobierania próbek przez Agencję, w oparciu o wcześniejsze uzgodnienia i odpowiednie postanowienia Uzgodnień Pomocniczych.

Artykuł 23

Częstotliwość dokonywania spisów inwentarza z natury przez użytkowników obiektów i ich sprawdzania dla celów zabezpieczeń jest zgodna z dotyczącymi jej wytycznymi wskazanymi w Uzgodnieniach Pomocniczych. W przypadku gdy dodatkowe działania w ramach Porozumienia w odniesieniu do spisów inwentarza z natury są uważane za istotne, są one dyskutowane przez Komisję Łącznikową powołaną na mocy artykułu 25 niniejszego Protokołu i uzgodnione przed ich podjęciem.

Artykuł 24

W każdym przypadku, gdy cele inspekcji doraźnych ustanowionych w Porozumieniu Agencja może osiągnąć w drodze obserwacji działań inspekcyjnych Wspólnoty, Agencja wybiera taki właśnie sposób postępowania.

Artykuł 25

- a. Mając na uwadze ułatwienie stosowania postanowień Porozumienia oraz niniejszego Protokołu ustanawia się Komisję Łącznikową składającą się z przedstawicieli Wspólnoty i Agencji.
- b. Komisja spotyka się co najmniej raz w roku:
 - i. w celu dokonania przeglądu, w szczególności funkcjonowania ustaleń koordynacyjnych ustanowionych niniejszym Protokołem, włącznie z uzgodnionymi szacunkami intensywności inspekcji;
 - ii. w celu zbadania postępu w metodach i technikach zabezpieczeń oraz

- iii. w celu rozpatrzenia wszelkich spraw skierowanych do komisji z okresowych spotkań, o których mowa w literze c.
- c. Komisja spotyka się okresowo na niższym szczeblu w celu omówienia, w szczególności i w niezbędnym zakresie w odniesieniu do konkretnych obiektów, funkcjonowania ustaleń koordynacyjnych ustanowionych w niniejszym Protokole. Obejmuje to, między innymi, aktualizację, w świetle wydarzeń o charakterze technicznym i eksploatacyjnym, uzgodnionych szacunków intensywności inspekcji w związku ze zmianami w skali przepływu materiałów, w stanie inwentarza i w programach eksploatacyjnych obiektu, oraz stosowanie procedur inspekcyjnych dla różnych rodzajów inspekcji zwyczajnych, a także, w sensie ogólnym, wymagania dotyczące pobierania próbek losowych. Wszelkie sprawy, których rozwiązanie nie jest możliwe są przekazywane na spotkania, o których mowa w literze b.
- d. Z zastrzeżeniem działań w trybie pilnym, które mogłyby być wymagane zgodnie z Porozumieniem, w przypadku gdyby zaistniały trudności w stosowaniu postanowień artykułu 13 niniejszego Protokołu, szczególnie, gdyby Agencja uznała, że warunki w nim sformułowane nie są spełniane, Komisja spotyka się na odpowiednim szczeblu tak szybko jak to jest możliwe w celu dokonania oceny sytuacji i przedyskutowania środków niezbędnych do podjęcia. W przypadku gdy rozwiązanie sprawy nie jest możliwe, Komisja może przedstawić odpowiednie propozycje Stronom, mając w szczególności na uwadze zmianę szacunków intensywności inspekcji dla inspekcji zwyczajnych.
- e. W razie potrzeby Komisja przygotowuje propozycje dotyczące spraw wymagających zgody Stron.

SPORZĄDZONO w Brukseli w dwóch egzemplarzach dnia piątego kwietnia roku tysiąc dziewięćset siedemdziesiątego trzeciego w językach angielskim i francuskim, przy czym obydwie teksty są jednakowo autentyczne.

Agreement Between the Kingdom of Belgium, the Kingdom of Denmark, the Federal Republic of Germany, Ireland, the Italian Republic, the Grand Duchy of Luxembourg, the Kingdom of the Netherlands, the European Atomic Energy Community and the International Atomic Energy Agency in Implementation of Article III, (1) and (4) of the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons

WHEREAS the Kingdom of Belgium, the Kingdom of Denmark, the Federal Republic of Germany, Ireland, the Italian Republic, the Grand Duchy of Luxembourg and the Kingdom of the Netherlands (hereinafter referred to as "the States") are signatories of the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons (hereinafter referred to as the "Treaty") opened for signature at London, Moscow and Washington on 1 July 1968 and which entered into force on 5 March 1970;

RECALLING that pursuant to Article IV(1) of the Treaty nothing in the Treaty shall be interpreted as affecting the inalienable right of all the Parties to the Treaty to develop research, production and use of nuclear energy for peaceful purposes without discrimination and in conformity with Articles I and II of the Treaty;

RECALLING that according to Article IV(2) of the Treaty all the Parties to the Treaty undertake to facilitate, and have the right to participate in, the fullest possible exchange of equipment, materials and scientific and technological information for the peaceful uses of nuclear energy;

RECALLING further that under the terms of the same paragraph the Parties to the Treaty in a position to do so shall also co-operate in contributing alone or together with other States or international organisations to the further development of the applications of nuclear energy for peaceful purposes, especially in the territories of non-nuclear-weapon States Party to the Treaty;

WHEREAS Article III(1) of the Treaty provides that each non-nuclear-weapon State Party to the Treaty undertakes to accept safeguards, as set forth in an agreement to be negotiated and concluded with the International Atomic Energy Agency (hereinafter referred to as "the Agency") in accordance with the Statute of the Agency (hereinafter referred to as "the Statute") and the Agency's safeguards system, for the exclusive purpose of verification of the fulfillment of its obligations assumed under this Treaty with a view to preventing diversion of nuclear energy from peaceful uses to nuclear weapons or other nuclear explosive devices;

WHEREAS Article III(4) provides that non-nuclear-weapon States Party to the Treaty shall conclude agreements with the Agency to meet the requirements of the said Article either individually or together with other States in accordance with the Statute;

WHEREAS the States are Members of the European Atomic Energy Community (EURATOM) (hereinafter referred to as "the Community") and have assigned to institutions common to the European Communities regulatory, executive and judicial powers which these institutions exercise in their own right in those areas for which they are competent and which may take effect directly within the legal systems of the Member States;

WHEREAS within this institutional framework, the Community has in particular the task of ensuring, through appropriate safeguards, that nuclear materials are not diverted to purposes other than those for which they were intended, and will, from the time of the entry into force of the Treaty within the territories of the States, thus be required to satisfy itself through the system of safeguards established by the EURATOM Treaty, that source and special fissionable material in all peaceful nuclear activities within the territories of the States is not diverted to nuclear weapons or other nuclear explosive devices;

WHEREAS these safeguards include notification to the Community of the basic technical characteristics of nuclear facilities, maintenance and submission of operating records to permit nuclear materials accounting for the Community as a whole, inspections by officials of the Community, and a system of sanctions;

WHEREAS the Community has the task of establishing with other countries and with international organisations relations which may promote progress in the use of nuclear energy for peaceful purposes and is expressly authorised to assume special safeguard obligations in agreement with a third State of an international organisation;

WHEREAS the Agency's international safeguards system referred to in the Treaty comprises, in particular, provisions for the submission of design information to the Agency, the maintenance of records, the submission of reports on all nuclear material subject to safeguards to the Agency, inspections carried out by the Agency's inspectors, requirements for the establishment and maintenance of a system of accounting for and control of nuclear material by a State, and measures in relation to verification of non-diversion;

WHEREAS the Agency, in the light of its statutory responsibilities and its relationship to the General Assembly and the Security Council of the United Nations, has the responsibility to assure the international community that effective safeguards are being applied under the Treaty;

NOTING that the States which were Members of the Community when they signed the Treaty, made it known on that occasion that safeguards provided for in Article III(1) of the Treaty would have to be set out in a verification agreement between the Community, the States and the Agency and defined in such a way that the rights and obligations of the States and the Community would not be affected;

WHEREAS the Board of Governors of the Agency (hereinafter referred to as "the Board") has approved a comprehensive set of model provisions for the structure and content of agreements between the Agency and States required in connection with the Treaty to be used as the basis for negotiating safeguards agreements between the Agency and non-nuclear-weapon States Party to the Treaty;

WHEREAS the Agency is authorised under Article III.A.5 of the Statute, to apply safeguards, at the request of the parties, to any bilateral or multilateral arrangement, or at the request of a State, to any of that State's activities in the field of atomic energy;

WHEREAS it is the desire of the Agency, the Community and the States to avoid unnecessary duplication of safeguards activities;

NOW, THEREFORE, the Agency, the Community and the States have agreed as follows:

PART I

BASIC UNDERTAKING

Article 1

The States undertake, pursuant to Article III(1) of the Treaty, to accept safeguards, in accordance with the terms of this Agreement, on all source or special fissionable material in all peaceful nuclear activities within their territories, under their jurisdiction or carried out under their control anywhere, for the exclusive purpose of verifying that such material is not diverted to nuclear weapons or other nuclear explosive devices.

APPLICATION OF SAFEGUARDS

Article 2

The Agency shall have the right and obligation to ensure that safeguards will be applied, in accordance with the terms of this Agreement, on all source or special fissionable material in all peaceful nuclear activities within the territories of the States, under their jurisdiction or carried out under their control anywhere for the exclusive purpose of verifying that such material is not diverted to nuclear weapons or other nuclear explosive devices.

Article 3

- a. The Community undertakes, in applying its safeguards on source and special fissionable material in all peaceful nuclear activities within territories of the States, to co-operate with the Agency, in accordance with the terms of this Agreement, with a view to ascertaining that such source and special fissionable material is not diverted to nuclear weapons or other nuclear explosive devices.
- b. The Agency shall apply its safeguards, in accordance with the terms of this Agreement, in such a manner as to enable it to verify, in ascertaining that there has been no diversion of nuclear material from peaceful uses to nuclear weapons or other nuclear explosive devices, findings of the Community's system of safeguards. The Agency's verification shall include, inter alia, independent measurements and observations conducted by the Agency in accordance with the procedures specified in this Agreement. The Agency, in its verification, shall take due account of the effectiveness of the Community's system of safeguards in accordance with the terms of this Agreement.

CO-OPERATION BETWEEN THE AGENCY, THE COMMUNITY AND THE STATES

Article 4

The Agency, the Community and the States shall co-operate, in so far as each Party is concerned, to facilitate the implementation of the safeguards provided for in this Agreement and shall avoid unnecessary duplication of safeguards activities.

IMPLEMENTATION OF SAFEGUARDS

Article 5

The safeguards provided for in this Agreement shall be implemented in a manner designed:

- a. To avoid hampering the economic and technological development in the Community or international co-operation in the field of peaceful nuclear activities, including international exchange of nuclear material;
- b. To avoid undue interference in the peaceful nuclear activities in the Community, and in particular in the operation of facilities; and
- c. To be consistent with prudent management practices required for the economic and safe conduct of nuclear activities.

Article 6

- a. The Agency shall take every precaution to protect commercial and industrial secrets and other confidential information coming to its knowledge in the implementation of this Agreement.
- b.
 - i. The Agency shall not publish or communicate to any State, organisation or person any information obtained by it in connection with the implementation of this Agreement, except that specific information relating to the implementation thereof may be given to the Board and to such Agency staff members as require such knowledge by reason of their official duties in connection with safeguards, but only to the extent necessary for the Agency to fulfil its responsibilities in implementing this Agreement;
 - ii. Summarised information on nuclear material subject to safeguards under this Agreement may be published upon decision of the Board if the States directly concerned or the Community, in so far as either Party is individually concerned, agree thereto.

Article 7

- a. In implementing safeguards under this Agreement, full account shall be taken of technological development in the field of safeguards, and every effort shall be made to ensure optimum cost-effectiveness and the application of the principle of safeguarding effectively the flow of nuclear material subject to safeguards under this Agreement by

use of instruments and other techniques at certain strategic points to the extent that present or future technology permits.

- b. In order to ensure optimum cost-effectiveness, use shall be made, for example, of such means as:
 - i. Containment as a means of defining material balance areas for accounting purposes;
 - ii. Statistical techniques and random sampling in evaluating the flow of nuclear material; and
 - iii. Concentration of verification procedures on those stages in the nuclear fuel cycle involving the production, processing, use or storage of nuclear material from which nuclear weapons or other nuclear explosive devices could readily be made, and minimisation of verification procedures in respect of other nuclear material, on condition that this does not hamper the implementation of this Agreement.

PROVISION OF INFORMATION TO THE AGENCY

Article 8

- a. In order to ensure the effective implementation of safeguards under this Agreement, the Community shall, in accordance with the provisions set out in this Agreement, provide the Agency with information concerning nuclear material subject to such safeguards and the features of facilities relevant to safeguarding such material.
- b.
 - i. The Agency shall require only the minimum amount of information and data consistent with carrying out its responsibilities under this Agreement.
 - ii. Information pertaining to facilities shall be the minimum necessary for safeguarding nuclear material subject to safeguards under this Agreement.
- c. If the Community so requests, the Agency shall be prepared to examine on premises of the Community design information which the Community regards as being of particular sensitivity. Such information need not be physically transmitted to the Agency provided that it remains readily available for further examination by the Agency on premises of the Community.

AGENCY INSPECTORS

Article 9

- a.
 - i. The Agency shall secure the consent of the Community and the States to the designation of Agency inspectors to the States.
 - ii. If the Community, either upon proposal of a designation or at any other time after a designation has been made, objects to the designation, the Agency shall propose to the Community and the States an alternative designation or designations.
 - iii. If, as a result of the repeated refusal of the Community to accept the designation of Agency inspectors, inspection to be conducted under this Agreement would be impeded, such refusal shall be considered by the Board, upon referral by the Director

General of the Agency (hereinafter referred to as "the Director General"), with a view to its taking appropriate action.

- b. The Community and The States concerned shall take the necessary steps to ensure that Agency inspectors can effectively discharge their functions under this Agreement.
- c. The visits and activities of Agency inspectors shall be so arranged as:
 - i. To reduce to a minimum the possible inconvenience and disturbance to the Community and the States and to the peaceful nuclear activities inspected; and
 - ii. To ensure protection of industrial secrets or any other confidential information coming to the knowledge of Agency inspectors.

PRIVILEGES AND IMMUNITIES

Article 10

Each State shall apply to the Agency, including its property, funds and assets, and to its inspectors and other officials, performing functions under this Agreement, the relevant provisions of the Agreement on the Privileges and Immunities of the International Atomic Energy Agency.

CONSUMPTION OR DILUTION OF NUCLEAR MATERIAL

Article 11

Safeguards under this Agreement shall terminate on nuclear material upon determination by the Community and the Agency that the material has been consumed, or has been diluted in such a way that it is no longer usable for any nuclear activity relevant from the point of view of safeguards, or has become practically irrecoverable.

TRANSFER OF NUCLEAR MATERIAL OUT OF THE STATES

Article 12

The Community shall give the Agency notification of transfers of nuclear material subject to safeguards under this Agreement out of the States, in accordance with the provisions of this Agreement. Safeguards under this Agreement shall terminate on nuclear material when the recipient State has assumed responsibility therefor as provided for in this Agreement. The Agency shall maintain records indicating each transfer and, where applicable, the re-application of safeguards to the transferred nuclear material.

PROVISIONS RELATING TO NUCLEAR MATERIAL TO BE USED IN NON-NUCLEAR ACTIVITIES

Article 13

Where nuclear material subject to safeguards under this Agreement is to be used in non-nuclear activities, such as the production of alloys or ceramics, the Community shall agree with the

Agency, before the material is so used, on the circumstances under which the safeguards under this Agreement on such material may be terminated.

NON-APPLICATION OF SAFEGUARDS TO NUCLEAR MATERIAL TO BE USED IN NON-PEACEFUL ACTIVITIES

Article 14

If a State intends to exercise its discretion to use nuclear material which is required to be safeguarded under this Agreement in a nuclear activity which does not require the application of safeguards under this Agreement, the following procedures shall apply:

- a. The Community and the State shall inform the Agency of the activity, and the State shall make it clear:
 - i. That the use of the nuclear material in a non-proscribed military activity will not be in conflict with an undertaking the State may have given and in respect of which Agency safeguards apply, that the material will be used only in a peaceful nuclear activity; and
 - ii. That during the period of non-application of safeguards under this Agreement the nuclear material will not be used for the production of nuclear weapons or other nuclear explosive devices;
- b. The Agency and the Community shall make an arrangement so that, only while the nuclear material is in such an activity, the safeguards provided for in this Agreement will not be applied. The arrangement shall identify, to the extent possible, the period or circumstances during which such safeguards will not be applied. In any event, the safeguards provided for in this Agreement shall apply again as soon as the nuclear material is reintroduced into a peaceful nuclear activity. The Agency shall be kept informed of the total quantity and composition of such material out of that State or those States; and
- c. Each arrangement shall be made in agreement with the Agency. Such agreement shall be given as promptly as possible and shall relate only to such matters as, inter alia, temporal and procedural provisions and reporting arrangements, but shall not involve any approval or classified knowledge of the military activity or relate to the use of the nuclear material therein.

FINANCE

Article 15

The Agency, the Community and the States will bear the expenses incurred by each of them in implementing their respective responsibilities under this Agreement. However, if the Community, the States or person under their jurisdiction, incur extraordinary expenses as a result of a specific request by the Agency, the Agency shall reimburse such expenses provided that it has agreed in advance to do so. In any case, the Agency shall bear the cost of any additional measuring or sampling which Agency inspectors may request.

THIRD PARTY LIABILITY FOR NUCLEAR DAMAGE

Article 16

The Community and the States shall ensure that any protection against third party liability in respect of nuclear damage, including any insurance or other financial security which may be available under their laws or regulations shall apply to the Agency and its officials for the purpose of the implementation of this Agreement, in the same way as that protection applies to nationals of the States.

INTERNATIONAL RESPONSIBILITY

Article 17

Any claim by the Community or a State against the Agency or by the Agency against the Community or a State in respect of any damage resulting from the implementation of safeguards under this Agreement, other than damage arising out of a nuclear incident, shall be settled in accordance with international law.

MEASURES IN RELATION TO VERIFICATION OF NON-DIVERSION

Article 18

If the Board, upon report of the Director General, decides that an action by the Community or a State, in so far as either Party is individually concerned, is essential and urgent in order to ensure verification that nuclear material subject to safeguards under this Agreement is not diverted to nuclear weapons or other nuclear explosive devices, the Board may call upon the Community or that State to take the required action without delay, irrespective of whether procedures have been invoked pursuant to Article 22 for the settlement of a dispute.

Article 19

If the Board, upon examination of relevant information reported to it by the Director General, finds that the Agency is not able to verify that there has been no diversion of nuclear material required to be safeguarded under this Agreement, to nuclear weapons or other nuclear explosive devices, it may make the reports provided for in Article XII(C) of the Statute and may also take, where applicable, the other measures provided for in that paragraph. In taking such action, the Board shall take account of the degree of assurance provided by the safeguards measures that have been applied and shall offer the Community or the State, in so far as either Party is individually concerned, every reasonable opportunity to furnish the Board with any necessary reassurance.

INTERPRETATION AND APPLICATION OF THE AGREEMENT AND SETTLEMENT OF DISPUTES

Article 20

At the request of the Agency, the Community or a State, there shall be consultations about any question arising out of the interpretation or application of this Agreement.

Article 21

The Community and the States shall have the right to request that any question arising out of the interpretation or application of this Agreement be considered by the Board. The Board shall invite the Community and the State concerned to participate in the discussion of any such question by the Board.

Article 22

Any dispute arising out of the interpretation or application of this Agreement except a dispute with regard to a finding by the Board under Article 19 or an action taken by the Board pursuant to such a finding, which is not settled by negotiation or another procedure agreed to by the Agency, the Community and the States shall, at the request of any one of them, be submitted to an arbitral tribunal composed of five arbitrators. The Community and the States shall designate two arbitrators and the Agency shall also designate two arbitrators, and the four arbitrators so designated shall elect a fifth, who shall be the Chairman. If, within thirty days of the request for arbitration, the Community and the States, or the Agency, have not designated two arbitrators each, the Community or the Agency may request the President of the International Court of Justice to appoint these arbitrators. The same procedure shall apply if, within thirty days of the designation or appointment of the fourth arbitrator, the fifth arbitrator has not been elected. A majority of the members of the arbitral tribunal shall constitute a quorum, and all decisions shall require the concurrence of at least three arbitrators. The arbitral procedure shall be fixed by the tribunal. The decisions of the tribunal shall be binding on the Agency, the Community, and the States concerned.

ACCESSION

Article 23

- a. This Agreement shall come into force for non-nuclear-weapon States Party to the Treaty which become Members of the Community, upon:
 - i. Notification to the Agency by the State concerned that its procedures with respect to the coming into force of this Agreement have been completed; and
 - ii. Notification to the Agency by the Community that it is in a position to apply its safeguards in respect of that State for the purposes of this Agreement.
- b. Where the State concerned has concluded other agreements with the Agency for the application of Agency safeguards, upon the coming into force of this Agreement for that State, the application of Agency safeguards under such agreements shall be suspended

while this Agreement is in force; provided, however, that the State's undertaking in those agreements not to use items which are subject thereto in such a way as to further any military purpose shall continue to apply.

AMENDMENT OF THE AGREEMENT

Article 24

- a. The Agency, the Community and the States shall, at the request of any one of them, consult on amendment to this Agreement.
- b. All amendments shall require the agreement of the Agency, the Community and the States.
- c. The Director General shall promptly inform all Member States of the Agency of any amendment to this Agreement.

ENTRY INTO FORCE AND DURATION

Article 25

- a. This Agreement shall enter into force on the date upon which the Agency receives from the Community and the States written notification that their own requirements for entry into force have been met. The Director General shall promptly inform all Member States of the Agency of the entry into force of this Agreement.
- b. This Agreement shall remain in force as long as the States are Parties to the Treaty.

PROTOCOL

Article 26

The Protocol attached to this Agreement shall be an integral part thereof. The term "Agreement" as used in this instrument means the Agreement and the Protocol together.

Part II

INTRODUCTION

Article 27

The purpose of this part of the Agreement is to specify, as required, the procedures to be applied in the implementation of the safeguards provisions of Part I.

OBJECTIVE OF SAFEGUARDS

Article 28

The objective of the safeguards procedures set forth in this Agreement is the timely detection of diversion of significant quantities of nuclear material from peaceful nuclear activities to the manufacture of nuclear weapons or of other nuclear explosive devices or for purposes unknown, and deterrence of such diversion by the risk of early detection.

Article 29

For the purpose of achieving the objective set forth in Article 28, material accountancy shall be used as a safeguards measure of fundamental importance, with containment and surveillance as important complementary measures.

Article 30

The technical conclusion of the Agency's verification activities shall be a statement, in respect of each material balance area, of the amount of material unaccounted for over a specific period, and giving the limits of accuracy of the amounts stated.

THE COMMUNITY'S SYSTEM OF SAFEGUARDS

Article 31

Pursuant to Article 3, the Agency, in carrying out its verification activities, shall make full use of the Community's system of safeguards.

Article 32

The Community's system of accounting for and control of nuclear material under this Agreement shall be based on a structure of material balance areas. The Community, in applying its safeguards, will make use of and, to the extent necessary, make provision for, as appropriate and specified in the Subsidiary Arrangements such measures as:

- a. A measurement system for the determination of the quantities of nuclear material received, produced, shipped, lost or otherwise removed from inventory, and the quantities on inventory;
- b. The evaluation of precision and accuracy of measurements and the estimation of measurement uncertainty;
- c. Procedures for identifying, reviewing and evaluating differences in shipper/receiver measurements;
- d. Procedures for taking a physical inventory;

- e. Procedures for the evaluation of accumulations of unmeasured inventory and unmeasured losses;
- f. A system of records and reports showing, for each material balance area, the inventory of nuclear material and the changes in that inventory including receipts into and transfers out of the material balance area;
- g. Provisions to ensure that the accounting procedures and arrangements are being operated correctly; and
- h. Procedures for the provision of reports to the Agency in accordance with Articles 59 to 65 and 67 to 69.

Article 33

Safeguards under this Agreement shall not apply to material in mining or ore processing activities.

Article 34

- a. When any material containing uranium or thorium which has not reached the stage of the nuclear fuel cycle described in paragraph (c) is directly or indirectly exported to a non-nuclear-weapon State not Party to this Agreement, the Community shall inform the Agency of its quantity, composition and destination, unless the material is exported for specifically non-nuclear purposes;
- b. When any material containing uranium or thorium which has not reached the stage of the nuclear fuel cycle described in paragraph (c) is imported into the States, the Community shall inform the Agency of its quantity and composition, unless the material is imported for specifically non-nuclear purposes; and
- c. When any nuclear material of a composition and purity suitable for fuel fabrication or for isotopic enrichment leaves the plant or the process stage in which it has been produced, or when such nuclear material, or any other nuclear material produced at a later stage in the nuclear fuel cycle, is imported into the States, the nuclear material shall become subject to the other safeguards procedures specified in this Agreement.

TERMINATION OF SAFEGUARDS

Article 35

- a. Safeguards under this Agreement shall terminate on nuclear material, under the conditions set forth in Article 11. Where the conditions of that article are not met, but the Community considers that the recovery of nuclear material subject to safeguards under this Agreement from residues is not for the time being practicable or desirable, the Agency and the Community shall consult on the appropriate safeguard measures to be applied.

- b. Safeguards under this Agreement shall terminate on nuclear material, under the conditions set forth in Article 13, provided that the Agency and the Community agree that such nuclear material is practicably irrecoverable.

EXEMPTION FROM SAFEGUARDS

Article 36

At the request of the Community, the Agency shall exempt nuclear material from safeguards under this Agreement, as follows:

- a. Special fissionable material, when it is used in gram quantities or less as a sensing component in instruments;
- b. nuclear material, when it is used in non-nuclear activities in accordance with Article 13, if such nuclear material is recoverable; and
- c. Plutonium with an isotopic concentration of plutonium-238 exceeding 80%.

Article 37

At the request of the Community, the Agency shall exempt from safeguards under this Agreement nuclear material that would otherwise be subject to such safeguards, provided that the total quantity of nuclear material which has been exempted in the States in accordance with this Article may not at any time exceed:

- a. One kilogram in total of special fissionable material, which may consist of one or more of the following:
 - i. Plutonium;
 - ii. Uranium with an enrichment of 0.2 (20%) and above, taken account of by multiplying its weight by its enrichment; and
 - iii. Uranium with an enrichment below 0.2 (20%) and above that of natural uranium, taken account of by multiplying its weight by five times the square of its enrichment;
- b. Ten metric tons in total of natural uranium and depleted uranium with an enrichment above 0.005 (0.5%);
- c. Twenty metric tons of depleted uranium with an enrichment of 0.005 (0.5%) or below; and
- d. Twenty metric tons of thorium;

or such greater amounts as may be specified by the Board for uniform application.

Article 38

If exempted nuclear material is to be processed or stored together with nuclear material subject to safeguards under this Agreement, provision shall be made for the re-application of such safeguards thereto.

SUBSIDIARY ARRANGEMENTS

Article 39

The Community shall make Subsidiary Arrangements with the Agency which shall specify in detail, to the extent necessary to permit the Agency to fulfil its responsibilities under this Agreement in an effective and efficient manner, how the procedures laid down in this Agreement are to be applied. The Subsidiary Arrangements may be extended or changed by agreement between the Agency and the Community without amendment of this Agreement.

Article 40

The Subsidiary Arrangements shall enter into force at the same time as, or as soon as possible after, the entry into force of this Agreement. The Agency, The Community and the States shall make every effort to achieve their entry into force within ninety days of the entry into force of this Agreement; an extension of that period shall require agreement between the Agency, the Community and the States. The Community shall provide the Agency promptly with the information required for completing the Subsidiary Arrangements. Upon the entry into force of this Agreement, the Agency shall have the right to apply the procedures laid down therein in respect of the nuclear material listed in the inventory provided for in Article 41, even if the Subsidiary Arrangements have not yet entered into force.

INVENTORY

Article 41

On the basis of the initial report referred to in Article 62, the Agency shall establish a unified inventory of all nuclear material in the State subject to safeguards under this Agreement, irrespective of its origin, and shall maintain this inventory on the basis of subsequent reports and of the results of its verification activities. Copies of the inventory shall be made available to the Community at intervals to be agreed.

DESIGN INFORMATION

General Provisions

Article 42

Pursuant to Article 8, design information in respect of existing facilities shall be provided to the Agency by the Community during the discussion of the Subsidiary Arrangements. The time limits for the provisions of design information in respect of the new facilities shall be specified

in the Subsidiary Arrangements and such information shall be provided as early as possible before nuclear material is introduced into a new facility.

Article 43

The design information to be provided to the Agency shall include, in respect of each facility, when applicable:

- a. The identification of the facility, stating its general character, purpose, nominal capacity and geographic location, and the name and address to be used for routine business purposes;
- b. A description of the general arrangement of the facility with reference, to the extent feasible, to the form, location and flow of nuclear material and to the general layout of important items of equipment which use, produce or process nuclear material;
- c. A description of features of the facility relating to material accountancy, containment and surveillance; and
- d. A description of the existing and proposed procedures at the facility for nuclear material accountancy and control, with special reference to material balance areas established by the operator, measurements of flow and procedures for physical inventory taking.

Article 44

Other information relevant to the application of safeguards under this Agreement shall also be provided to the Agency in respect of each facility, if so specified in the Subsidiary Arrangements. The Community shall provide the Agency with supplementary information on the health and safety procedures which the Agency shall observe and with which Agency inspectors shall comply at the facility.

Article 45

The Agency shall be provided by the Community with design information in respect of a modification relevant for purposes of safeguards under this Agreement for examination, and shall be informed of any change in the information provided to it under Article 44, sufficiently in advance for the safeguards procedures to be applied under this Agreement to be adjusted when necessary.

Article 46

Purpose of examination of design information

The design information provided to the Agency shall be used for the following purposes:

- a. To identify the feature of facilities and nuclear material relevant to the application of safeguards to nuclear material in sufficient detail to facilitate verification;

- b. To determine material balance areas to be used for accounting purposes under this Agreement and to select those strategic points which are key measurement points and which will be used to determine flow and inventory of nuclear material in determining such material balance areas the following criteria shall, inter alia, be used:
 - i. The size of the material balance area shall be related to the accuracy with which the material balance can be established;
 - ii. In determining the material balance area advantage shall be taken of any opportunity to use containment and surveillance to help ensure the completeness of flow measurements and thereby to simplify the application of safeguards and to concentrate measurement efforts at key measurement points;
 - iii. A special material balance area may be established at the request of the Community or of the State concerned around a process step involving commercially sensitive information;
- c. To establish the nominal timing and procedures for taking of physical inventory of nuclear material for accounting purposes under this Agreement;
- d. To establish the records and reports requirements and records evaluation procedures;
- e. To establish requirements and procedures for verification of the quantity and location of nuclear material; and
- f. To select appropriate combinations of containment and surveillance methods and techniques and the strategic points at which they are to be applied.

The results of the examination of the design information, as agreed upon between the Agency and the Community, shall be included in the Subsidiary Arrangements.

Article 47

Re-examination of design information

Design information shall be re-examined in the light of changes in operating conditions, of developments in safeguards technology or of the experience in the application of verification procedures, with a view to modifying action pursuant to Article 46.

Article 48

Verification of design information

The Agency, in co-operation with the Community and the State concerned may send inspectors to facilities to verify the design information provided to the Agency pursuant to Article 42 to 4 for the purposes stated in Article 46.

INFORMATION IN RESPECT OF NUCLEAR MATERIAL OUTSIDE FACILITIES

Article 49

The Agency shall be provided by the Community with the following information when nuclear material is to be customarily used outside facilities, as applicable:

- a. A general description of the use of the nuclear material, its geographic location, and the user's name and address for routine business purposes; and
- b. A general description of the existing and proposed procedures for nuclear material accountancy and control, as specified in the Subsidiary Arrangements.

The Agency shall be informed by the Community, on a timely basis, of any change in the information provided to it under this Article.

Article 50

The information provided to the Agency pursuant to Article 49 may be used, to the extent relevant, for the purposes set out in Article 46 (b) to (f).

RECORDS SYSTEM

General provisions

Article 51

The Community shall arrange that records are kept in respect of each material balance area. The records to be kept shall be described in the Subsidiary Arrangements.

Article 52

The Community shall make arrangements to facilitate the examination of records by Agency inspectors, particularly if the records are not kept in English, French, Russian or Spanish.

Article 53

Records shall be retained for at least five years.

Article 54

Records shall consist, as appropriate, of:

- a. Accounting records of all nuclear material subject to safeguards under this Agreement; and
- b. Operating records for facilities containing such nuclear material.

Article 55

The system of measurements on which the records used for the preparation of reports are based shall either conform to the latest international standards or be equivalent in quality to such standards.

Accounting records

Article 56

The accounting records shall set forth the following in respect of each material balance area:

- a. All inventory changes, so as to permit a determination of the book inventory at any time;
- b. All measurement results that are used for determination of the physical inventory; and
- c. All adjustments and corrections that have been made in respect of inventory changes, book inventories and physical inventories.

Article 57

For all inventory changes and physical inventories the records shall show, in respect of each batch of nuclear material: material identification, batch data and source data. The records shall account for uranium, thorium and plutonium separately in each batch of nuclear material. For each inventory change, the date of the inventory change and, when appropriate, the originating material balance area and the receiving material balance area or the recipient, shall be indicated.

Article 58

Operating records

The operating records shall set forth, as appropriate, in respect of each material balance area:

- a. Those operating data which are used to establish changes in the quantities and composition of nuclear material;
- b. The data obtained from the calibration of tank and instruments and from sampling and analyses, the procedures to control the quality of measurements and the derived estimates of random and systematic error;
- c. A description of the sequence of the actions taken in preparing for, and in taking, a physical inventory, in order to ensure that it is correct and complete; and
- d. A description of the actions taken in order to ascertain the cause and magnitude of any accidental or unmeasured loss that might occur.

REPORTS SYSTEM

General provisions

Article 59

The Community shall provide the Agency with reports as detailed in Articles 60 to 65 and 67 to 69 in respect of nuclear material subject to safeguards under this Agreement.

Article 60

Reports shall be made in English, French, Russian or Spanish, except as otherwise specified in the Subsidiary Arrangements.

Article 61

Reports shall be based on the record kept in accordance with Articles 51 to 58 and shall consist, as appropriate, of accounting reports and special reports.

Accounting reports

Article 62

The Agency shall be provided by the Community with an initial report on all nuclear material subject to safeguards under this Agreement. The initial report shall be dispatched to the Agency within thirty days of the last day of the calendar month in which this Agreement enters into force, and shall reflect the situation as of the last day of that month.

Article 63

The Community shall provided the Agency with the following accounting reports for each material balance area:

- a. Inventory change reports showing all changes in the inventory of nuclear material. The reports shall be dispatched as soon as possible and in any event within the time limits specified in the Subsidiary Arrangements; and
- b. Material balance reports showing the material balance based on a physical inventory of nuclear material actually present in the material balance area. The reports shall be dispatched as soon as possible and in any event within the time limits specified in the Subsidiary Arrangements.

The reports shall be based on data available as of the date of reporting and may be corrected at a alter date, as required.

Article 64

Inventory change reports shall specify identification and batch data for each batch of nuclear material, the date of the inventory change and, as appropriate, the originating material balance area and the receiving material balance area or the recipient. These reports shall be accompanied by concise notes:

- a. Explaining the inventory changes, on the basis of the operating data contained in the operating records provided for under Article 58(a); and
- b. Describing, as specified in the Subsidiary Arrangements, the anticipated operational programme, particularly the taking of a physical inventory.

Article 65

The Community shall report each inventory change, adjustment and correction, either periodically in a consolidated list or individually. Inventory changes shall be reported in terms of batches. As specified in the Subsidiary Arrangements, small changes in inventory of nuclear material, such as transfers of analytical samples, may be combined in one batch and reported as one inventory change.

Article 66

The Agency shall provide the Community, for the use of the interested parties, with semi-annual statements of book inventory of nuclear material subject to safeguards under this Agreement, for each material balance area, as based on the inventory change reports for the period covered by each such statement.

Article 67

Material balance reports shall include the following entries unless otherwise agreed by the Agency and the Community:

- a. Beginning physical inventory;
- b. Inventory changes (first increases, then decreases);
- c. Ending book inventory;
- d. Shipper/receiver differences;
- e. Adjusted ending book inventory;
- f. Ending physical inventory; and
- g. Material unaccounted for.

A statement of the physical inventory, listing all batches separately and specifying material identification and batch data for each batch, shall be attached to each material balance report.

Article 68

Special reports

The Community shall make special reports without delay:

- a. If any unusual incident or circumstances lead the Community to believe that there is or may have been loss of nuclear material that exceeds the limits specified for this purpose in the Subsidiary Arrangements; or
- b. If the containment has unexpectedly changed from that specified in the Subsidiary Arrangements to the extent that unauthorized removal of nuclear material has become possible.

Article 69

Amplification and clarification of reports

If the Agency so requests, the Community shall provide it with amplifications or clarifications of any report, in so far as relevant for the purpose of safeguards under this Agreement.

INSPECTIONS

Article 70

General Provisions

The Agency shall have the right to make inspections as provided for in this Agreement.

Purpose of inspections

Article 71

The Agency may make ad hoc inspections in order to:

- a. Verify the information contained in the initial report on the nuclear material subject to safeguards under this Agreement and identify and verify changes in the situation which have occurred between the date of the initial report and the date of the entry into force of the Subsidiary Arrangements in respect of a given facility; and
- b. Identify, and if possible verify the quantity and composition of nuclear material subject to safeguards under this Agreement in accordance with Article 93 and 96, before its transfer out of or upon its transfer into the States except for transfers within the Community.

Article 72

The Agency may make routine inspections in order to:

- a. Verify that reports are consistent with records;
- b. Verify the location, identity, quantity and composition of all nuclear material subject to safeguards under this Agreement; and
- c. Verify information on the possible causes of material unaccounted for, shipper/receiver differences and uncertainties in the book inventory.

Article 73

Subject to the procedures laid down in Article 77, the Agency may make special inspections:

- a. In order to verify the information contained in special reports; or
- b. If the Agency considers that information made available by the Community including explanations from the Community and information obtained from routine inspections, is not adequate for the Agency to fulfil its responsibilities under this Agreement.

An inspection shall be deemed to be special when it is either additional to the routine inspection effort provided for in this Agreement or involves access to information or locations in addition to the access specified in Article 76 for ad hoc and routine inspections, or both.

Scope of inspections

Article 74

For the purposes specified in Articles 71 to 73, the Agency may:

- a. Examine the records kept pursuant to Articles 51 to 58;
- b. Make independent measurements of all nuclear material subject to safeguards under this Agreement;
- c. Verify the functioning and calibration of instruments and other measuring and control equipment;
- d. Apply and make use of surveillance and containment measures; and
- e. Use other objective methods which have been demonstrated to be technically feasible.

Article 75

Within the scope of Article 74, the Agency shall be enabled:

- a. To observe that samples at key measurement points for material balance accountancy are taken in accordance with procedures which produce representative samples, to observe the treatment and analysis of the samples and to obtain duplicates of such samples;
- b. To observe that the measurements of nuclear material at key measurement points for material balance accountancy are representative, and to observe the calibration of the instruments and equipment involved;
- c. To make arrangements with the Community and to the extent necessary with the State concerned that, if necessary:
 - i. Additional measurements are made and additional samples taken for the Agency's use;
 - ii. The Agency's standard analytical samples are analysed;
 - iii. Appropriate absolute standards are used in calibrating instruments and other equipment; and
 - iv. Other calibrations are carried out;
- d. To arrange to use its own equipment for independent measurement and surveillance, and if so agreed and specified in the Subsidiary Arrangements to arrange to install such equipment;
- e. To apply its seals and other identifying and tamper- indicating devices to containments, if so agreed and specified in the Subsidiary Arrangements; and
- f. To make arrangements with the Community or the State concerned for the shipping of samples taken for the Agency's use.

Access for inspections

Article 76

- a. For the purposes specified in Article 71(a) and until such time as the strategic points have been specified in the Subsidiary Arrangements, the Agency inspectors shall have access to any location where the initial report or any inspections carried out in connection with it indicate that nuclear material subject to safeguards under this Agreement is present;
- b. For the purposes specified in Article 71(b) the Agency inspectors shall have access to any location of which the Agency has been notified in accordance with Articles 92(b)(iii) or 95(d)(iii);
- c. For the purposes specified in Article 72 the inspectors shall have access only to the strategic points specified in the Subsidiary Arrangements and to the records maintained pursuant to Articles 51 to 58; and

- d. In the event of the Community concluding that any unusual circumstances require extended limitations on access by the Agency, the Community and the Agency shall promptly make arrangements with a view to enabling the Agency to discharge its safeguards responsibilities in the light of these limitations. The Director General shall report each such arrangement to the Board.

Article 77

In the circumstances which may lead to special inspections for the purposes specified in Article 73 the Community and the Agency shall consult forthwith. As a result of such consultations the Agency may:

- a. Make inspections in addition to the routine inspection effort provided for in this Agreement; and
- b. Obtain access, in agreement with the Community, to information or locations in addition to those specified in Article 76. Any disagreement shall be resolved in accordance with Articles 21 and 22. In case action by the Community or a State, in so far as either Party is individually concerned, is essential and urgent, Article 18 shall apply.

Frequency and intensity of routine inspections

Article 78

The number, intensity and duration of routine inspections, applying optimum timing, shall be kept to the minimum consistent with the effective implementation of the safeguards procedures set forth in this Agreement, and optimum and most economical use of available inspection resources under the Agreement shall be made.

Article 79

The Agency may carry out one routine inspection per year in respect of facilities and material balance areas outside facilities with a content or annual throughput, whichever is greater, of nuclear material not exceeding five effective kilograms.

Article 80

The number, intensity, duration, timing and mode of routine inspections in respect of facilities with a content or annual throughput of nuclear material exceeding five effective kilograms shall be determined on the basis that in the maximum or limiting case the inspection regime shall be no more intensive than is necessary and sufficient to maintain continuity of knowledge of the flow and inventory of nuclear material, and the maximum routine inspection effort in respect of such facilities should be determined as follows:

- a. For reactors and sealed storage installations the maximum total of routine inspection per year shall be determined by allowing one sixth of a man-year of inspection for each such facility;

- b. For facilities, other than reactors or sealed storage installations, involving plutonium or uranium enriched to more than 5%, the maximum total of routine inspection per year shall be determined by allowing for each such facility $30 \times \sqrt{E}$ man-days of inspection per year, where E is the inventory or annual throughput of nuclear material, whichever is greater, expressed in effective kilograms. The maximum established for any such facility shall not, however, be less than 1.5 man-years of inspection; and
- c. For facilities not covered by paragraphs (a) or (b), the maximum total of routine inspection per year shall be determined by allowing for each such facility one third of a man-year of inspection plus $0.4 \times E$ man-days of inspection per year, where E is the inventory or annual throughput of nuclear material, whichever is greater, expressed in effective kilograms.

The Parties to this Agreement may agree to amend the figures for the maximum inspection effort specified in this Article, upon determination by the Board that such amendment is reasonable.

Article 81

Subject to Article 78 to 80 the criteria to be used for determining the actual number, intensity, duration, timing and mode of routine inspection in respect of any facility shall include:

- a. The form of the nuclear material, in particular, whether the nuclear material is in bulk form or contained in a number of separate items; its chemical composition and, in the case of uranium, whether it is of low or high enrichment; and its accessibility;
- b. The effectiveness of the Community's safeguards, including the extent to which the operators of facilities are functionally independent of the Community's safeguards; the extent to which the measures specified in Article 32 have been implemented by the Community; the promptness of reports provided to the Agency; their consistency with the Agency's independent verification; and the amount and accuracy of the material unaccounted for, as verified by the Agency;
- c. Characteristics of the nuclear fuel cycle in the States, in particular, the number and types of facilities containing nuclear material subject to safeguards under this Agreement, the characteristics of such facilities relevant to safeguards under this Agreement, notably the degree of containment; the extent to which the design of such facilities facilitates verification of the flow and inventor of nuclear material; and the extent to which information from different material balance areas can be correlated;
- d. International interdependence, in particular, the extent to which nuclear material is received from or sent to other States for use or processing; any verification activities by the Agency in connection therewith; and the extent to which the nuclear activities in each State are interrelated with those in other States; and

- e. Technical developments in the field of safeguards, including the use of statistical techniques and random sampling in evaluating the flow of nuclear material.

Article 82

The Agency and the Community shall consult if the latter considers that the inspection effort is being deployed with undue concentration on particular facilities.

Notice of inspections

Article 83

The Agency shall give advance notice to the Community and to the States concerned before arrival of Agency inspectors at facilities or material balance areas outside facilities, as follows:

- a. For ad hoc inspections pursuant to Article 71(b), at least 24 hours; for those pursuant to Article 71(a) as well as the activities provided for in Article 48, at least one week;
- b. For special inspections pursuant to Article 73, as promptly as possible after the Agency and the Community have consulted as provided for in Article 77, it being understood that notification of arrival normally will constitute part of the consultations; and
- c. For routine inspections pursuant to Article 72, at least 24 hours in respect of the facilities referred to in Article 80(b) and sealed storage installations containing plutonium or uranium enriched to more than 5%, and one week in all other cases.

Such notice of inspections shall include the names of the Agency inspectors and shall indicate the facilities and the material balance areas outside facilities to be visited and the period during which they will be visited. If the Agency inspectors are to arrive from outside the States, the Agency shall also give advance notice of the place and time of their arrival in the States.

Article 84

Notwithstanding the provisions of Article 83, the Agency may, as a supplementary measure, carry out without advance notification a portion of the routine inspections pursuant to Article 80 in accordance with the principle of random sampling. In performing any unannounced inspections, the Agency shall take into account any operational programme provided to it pursuant to Article 64(b). Moreover, whenever practicable, and on the basis of the operational programme it shall advise the Community and the State concerned periodically of its general programmed of announced and unannounced inspections, specifying the general periods when inspections are foreseen. In carrying out any unannounced inspections, the Agency shall make every effort to minimize any practical difficulties for the Community and the State concerned and for facility operators, bearing in mind the relevant provisions of Articles 44 and 89. Similarly the Community and the State concerned shall make every effort to facilitate the task of Agency inspectors.

Designation of Agency inspectors

Article 85

The following procedures shall apply to the designation of Agency inspectors:

- a. The Director General shall inform the Community and the States in writing of the name, qualifications, nationality, grade and such other particulars as may be relevant, of each Agency official he proposes for designation as an Agency inspectors for the States;
- b. The Community shall inform the Director General within thirty days of the receipt of such a proposal whether the proposal is accepted;
- c. The Director General may designate each official who has been accepted by the Community and the States as one of the Agency inspectors for the States, and shall inform the Community and the States of such designations; and
- d. The Director General, acting in response to a request by the Community or on his own initiative, shall immediately inform the Community and the States of the withdrawal of the designation of any official as an Agency inspector for the States.

However, in respect of Agency inspectors needed for the activities provided for in Article 48 and to carry out ad hoc inspections pursuant to Article 71 (a) the designation procedures shall be completed if possible within thirty days after the entry into force of this Agreement. If such designation appears impossible within this time limit, Agency inspectors for such purposes shall be designated on a temporary basis.

Article 86

The States shall grant or renew as quickly as possible appropriate visas, where required, for each Agency inspector designated pursuant to Article 85.

Conduct and visits of Agency inspectors

Article 87

Agency inspectors, in exercising their functions under Articles 48 and 71 to 75, shall carry out their activities in a manner designed to avoid hampering or delaying the construction, commissioning or operation of facilities, or affecting their safety. In particular, Agency inspectors shall not operate any facility themselves or direct the staff of a facility to carry out any operation. If Agency inspectors consider that in pursuance of Articles 74 and 75, particular operations in a facility should be carried out by the operator, they shall make a request therefor.

Article 88

When Agency inspectors require services available in a State, including the use of equipment, in connection with the performance of inspections, the State concerned and the Community shall facilitate the procurement of such services and the use of such equipment by Agency inspectors.

Article 89

The Community and the States concerned shall have the right to have Agency inspectors accompanied during their inspections by its inspectors and their representatives respectively, provided that Agency inspectors shall not thereby be delayed or otherwise impeded in the exercise of their functions.

STATEMENT ON THE AGENCY'S VERIFICATION ACTIVITIES

Article 90

The Agency shall inform the Community for the use of the interested parties of:

- a. The results of its inspections, at intervals to be specified in the Subsidiary Arrangements; and
- b. The conclusions it has drawn from its verification activities.

TRANSFERS INTO OR OUT OF THE STATES

Article 91

General Provisions

Nuclear material subject or required to be subject to safeguards under this Agreement which is transferred into or out of the States shall, for purposes of this Agreement, be regarded as being the responsibility of the Community and of the State concerned:

- a. In the case of transfers into the States, from the time that such responsibility ceases to lie with the State from which the material is transferred, and no later than the time at which the material reaches its destination; and
- b. In the case of transfers out of the States up to the time at which the recipient State has such responsibility, and no later than the time at which the nuclear material reaches its destination.

The point at which the transfer of responsibility will take place shall be determined in accordance with suitable arrangements to be made by the Community and the State concerned, on the one hand, and the state to which or from which the nuclear material is transferred, on the other hand. Neither the Community nor a State shall be deemed to have such responsibility for nuclear material merely by reason of the fact that the nuclear material is in transit on or over

a State's territory, or that it is being transported on a ship under a State's flag or in the aircraft of a State.

Transfers out of the States

Article 92

- a. The Community shall notify the Agency of any intended transfer out of the States of nuclear material subject to safeguards under this Agreement if the shipment exceeds one effective kilogram, or, for facilities which normally transfer significant quantities to the same State in shipments each not exceeding one effective kilogram, if so specified in the Subsidiary Arrangements.
- b. Such notification shall be given to the Agency after the conclusion of the contractual arrangements leading to the transfer and within the time limit specified in the Subsidiary Arrangements.
- c. The Agency and the Community may agree on different procedures for advance notification.
- d. The notification shall specify:
 - i. The identification and, if possible, the expected quantity and the composition of the nuclear material to be transferred, and the material balance area from which it will come;
 - ii. The State for which the nuclear material is destined;
 - iii. The dates on and locations at which the nuclear material is to be prepared for shipping;
 - iv. The approximate dates of dispatch and arrival of the nuclear material; and
 - v. At what point of the transfer the recipient State will assume responsibility for the nuclear material for the purpose of this Agreement, and the probable date on which that point will be reached.

Article 93

The notification referred to in Article 92 shall be such as to enable the Agency to make, if necessary, an ad hoc inspection to identify, and if possible verify the quantity and composition of the nuclear material before it is transferred out of the States, except for transfers within the Community and, if the Agency so wishes or the Community so requests, to affix seals to the nuclear material when it has been prepared for shipping. However, the transfer of the nuclear material shall not be delayed in any way by any action taken or contemplated by the Agency pursuant to such a notification.

Article 94

If nuclear material will not be subject to Agency safeguards in the recipient State the Community shall make arrangements for the Agency to receive within three months of the time when the recipient State accepts responsibility for the nuclear material, confirmation by the recipient State of the transfer.

Transfers into the States

Article 95

- a. The Community shall notify the Agency of any expected transfer into the States of nuclear material required to be subject to safeguards under this Agreement if the shipment exceeds one effective kilogram, or, for facilities to which significant quantities are normally transferred from the same State in shipments each not exceeding one effective kilogram, if so specified in the Subsidiary Arrangements.
- b. The Agency shall be notified as much in advanced as possible of the expected arrival of the nuclear material, and in any case within the time limits specified in the Subsidiary Arrangements.
- c. The Agency and the Community may agree on different procedures for advance notification.
- d. The notification shall specify:
 - i. The identification and, if possible, the expected quantity and composition of the nuclear material;
 - ii. At what point of the transfer the Community and the State concerned will have responsibility for the nuclear material for the purpose of this Agreement, and the probable date on which that point will be reached; and
 - iii. The expected date of arrival, the location where, and the date on which, the nuclear material is intended to be unpacked.

Article 96

The notification referred to in Article 95 shall be such as to enable the Agency to make, if necessary, an ad hoc inspection to identify, and if possible verify the quantity and composition of, the nuclear material transferred into the States, except for transfers within the Community, at the time the consignment is unpacked. However, unpacking shall not be delayed by any action take or contemplated by the Agency pursuant to such a notification.

Article 97

Special reports

The Community shall make a special report as envisaged in Article 68 if any unusual incident of circumstances lead the Community to believe that there is or may have been loss of nuclear material, including the occurrence of significant delay, during transfer into or out of the States.

DEFINITIONS

Article 98

For the purposes of this Agreement:

1.
 - A. *Community* means both:
 - a. The legal person created by the Treaty establishing the European Atomic Energy Community (EURATOM), Party to this Agreement; and
 - b. The territories to which the EURATOM Treaty applies.
 - B. *States* means the non-nuclear-weapon States Members of the Community, Party to this Agreement.
2.
 - A. *Adjustment* means an entry into an accounting record or a report showing a shipper/receiver difference or material unaccounted for.
 - B. *Annual throughput* means, for the purposes of Articles 79 and 80, the amount of nuclear material transferred annually out of a facility working at nominal capacity.
 - C. *Batch* means a portion of nuclear material handled as a unit for accounting purposes at a key measurement point and for which the composition and quantity are defined by a single set of specifications or measurements. The nuclear material may be in bulk form or contained in a number of separate items.
 - D. *Batch data* means the total weight of each element of nuclear material and, in the case of plutonium and uranium, the isotopic composition when appropriate. The units of account shall be as follows:
 - a. Grams of contained plutonium;
 - b. Grams of total uranium and grams of contained uranium-235 plus uranium-233 for uranium enriched in these isotopes; and
 - c. Kilograms of contained thorium, natural uranium or depleted uranium.For reporting purposes the weights of individual items in the batch shall be added together before rounding to the nearest unit.
 - E. *Book inventory* of a material balance area means the algebraic sum of the most recent physical inventory of that material balance area and of all inventory changes that have occurred since that physical inventory was taken.
 - F. *Correction* mean an entry into an accounting record or a report to rectify an identified mistake or to reflect an improved measurement of a quantity previously entered into the record or report. Each correction must identify the entry to which it pertains.
 - G. *Effective kilogram* means a special unit used in safeguarding nuclear material. The quantity in effective kilograms is obtained by taking:
 - a. For plutonium, its weight in kilograms;

- b. For uranium with an enrichment of 0.01 (1%) and above, its weight in kilograms multiplied by the square of its enrichment;
 - c. For uranium with an enrichment below 0.01 (1%) and above 0.005 (0.5%), its weight in kilograms multiplied by 0.0001; and
 - d. For depleted uranium with an enrichment of 0.005 (0.5%) or below, and for thorium, its weight in kilograms multiplied by 0.00005.
- H. *Enrichment* means the ratio of the combined weight of the isotopes uranium-233 and uranium-235 to that of the total uranium in question.
- I. *Facility* means:
- a. A reactor, a critical facility, a conversion plant, a fabrication plant, a reprocessing plant, an isotope separation plant or a separate storage installation; or
 - b. Any location where nuclear material in amounts greater than one effective kilogram is customarily used.
- J. *Inventory change* means an increase or decrease, in terms of batches, of nuclear material in a material balance area; such a change shall involve one of the following:
- a. Increases:
 - i. Import;
 - ii. Domestic receipt: receipts from within the States: from other material balance areas; from a non-safeguarded (non-peaceful) activity; at the starting point of safeguards;
 - iii. Nuclear production: production of special fissionable material in a reactor; and
 - iv. De-exemption: reapplication of safeguards on nuclear material previously exempted therefrom on account of its use or quantity.
 - b. Decreases:
 - i. Export;
 - ii. Domestic shipment: shipments within the States to other material balance areas or for a non-safeguarded (non-peaceful) activity;
 - iii. Nuclear loss: loss of nuclear material due to its transformation into other element(s) or isotope(s) as a result of nuclear reactions;
 - iv. Measured discard: nuclear material which has been measured, or estimated on the basis of measurements, and disposed of in such a way that it is not suitable for further nuclear use;
 - v. Retained waste: nuclear material generated from processing or from an operational accident, which is deemed to be unrecoverable for the time being but which is stored;
 - vi. Exemption: exemption of nuclear material from safeguards on account of its use or quantity; and
 - vii. (vii) Other loss: for example, accidental loss (that is, irretrievable and inadvertent loss of nuclear material as the result of an operational accident) or theft.

- K. *Key measurement point* means a location where nuclear material appears in such a form that it may be measured to determine material flow or inventory. Key measurement points thus include, but are not limited to, the inputs and outputs (including measured discarded) and storage in material balance areas.
- L. *Man-year of inspection* means, for the purposes of Article 80, 300 man-days of inspection, a man-day being a day during which a single inspector has access to a facility at any time for a total of not more than eight hours.
- M. *Material balance area* means an area in or outside of a facility such that:
- a. The quantity of nuclear material in each transfer into or out of each material balance area can be determined; and
 - b. The physical inventory of nuclear material in each material balance area can be determined when necessary in accordance with specified procedures,
- in order that the material balance for Agency safeguards purposes can be established.
- N. *Material unaccounted for* means the difference between book inventory and physical inventory.
- O. *Nuclear material* means any source or any special fissionable material as defined in Article XX of the Statute. The term "source material" shall not be interpreted as applying to ore or ore residue. Any determination by the Board under Article XX of the Statute after the entry into force of this Agreement which adds to the materials considered to be source material or special fissionable material shall have the effect under this Agreement only upon acceptance by the Community and the States.
- P. *Physical inventory* means the sum of all the measured or derived estimates of batch quantities of nuclear material on hand at a given time within a material balance area, obtained in accordance with specified procedures.
- Q. *Shipper/receiver difference* means the difference between the quantity of nuclear material in a batch as stated by the shipping material balance area and as measured at the receiving material balance area.
- R. *Source data* means those data, recorded during measurement or calibration or used to derive empirical relationships, which identify nuclear material and provide batch data. Source data may include, for example, weight of compounds, conversion factors to determine weight of element, specific gravity, element concentration, isotopic ratios, relationship between volume and manometer readings and relationship between plutonium produced and power generated.
- S. *Strategic point* means a location selected during examination of design information where, under normal conditions and when combined with the information from all strategic points taken together, the information necessary and sufficient for the

implementation of safeguards measures is obtained and verified; a strategic point may include any location where key measurements related to material balance accountancy are made and where containment and surveillance measures are executed.

PROTOCOL

Article 1

This Protocol amplifies certain provisions of the Agreement and, in particular, specifies the conditions and means according to which co-operation in the application of the safeguards provided for under the Agreement shall be implemented in such a way as to avoid unnecessary duplication of the Community's safeguards activities.

Article 2

The Community shall collect the information on facilities and on nuclear material outside facilities to be provided to the Agency under the Agreement on the basis of the agreed indicative questionnaire annexed to the Subsidiary Arrangements.

Article 3

The Agency and the Community shall carry out jointly the examination of design information provided for in Article 46(a) to (f) of the Agreement and shall include the agreed results thereof in the Subsidiary Arrangements. The verification of design information provided for in Article 48 of the Agreement shall be carried out by the Agency in co-operation with the Community.

Article 4

When providing the Agency with the information referred to in Article 2 of this Protocol, the Community shall also transmit information on the inspection methods which it proposes to use and the complete proposals, including estimates of inspection efforts for the routine inspection activities, for Attachments to the Subsidiary Arrangements for facilities and material balance areas outside facilities.

Article 5

The preparation of the Attachments to the Subsidiary Arrangements shall be performed together by the Community and the Agency.

Article 6

The Community shall collect the reports from the operators, keep centralised accounts on the basis of these reports and proceed with the technical and accounting control and analysis of the information received.

Article 7

Upon completion of the tasks referred to in Article 6 of this Protocol the Community shall, on a monthly basis, produce and provide the Agency with the inventory change reports within the time limits specified in the Subsidiary Agreements.

Article 8

Further, the Community shall transmit to the Agency the material balance reports and physical inventory listings with frequency depending on the frequency of physical inventory taking as specified in the Subsidiary Arrangements.

Article 9

The form and format of reports referred to in Articles 7 and 8 of this Protocol, as agreed between the Agency and the Community, shall be specified in the Subsidiary Arrangements.

Article 10

The routine inspection activities of the Community and of the Agency, including the inspections referred to in Article 84 of the Agreement, for the purposes of the Agreement, shall be co-ordinated pursuant to the provisions of Articles 11 to 23 of this protocol.

Article 11

Subject to Articles 79 and 80 of the Agreement, in determining the actual number, intensity, duration, timing and mode of the Agency inspections in respect of each facility, account shall be taken of the inspection effort carried out by the Community in the framework of its multinational system of safeguards pursuant to the provisions of this Protocol.

Article 12

Inspection efforts under the Agreement for each facility shall be determined by the use of the criteria of Article 81 of the Agreement. Such criteria shall be implemented by using the rules and methods set forth in the Subsidiary Arrangements which have been used for the calculation of the inspection efforts in respect of specific examples attached to the Subsidiary Arrangements. These rules and methods shall be reviewed from time to time, pursuant to Article 7 of the Agreement, to take into account new technological developments in the field of safeguards and experience gained.

Article 13

Such inspection efforts, expressed as agreed estimates of the actual inspection efforts to be applied, shall be set out in the Subsidiary Arrangements together with relevant descriptions of verification approaches and scopes of inspections to be carried out by the Community and by the Agency. These inspection efforts shall constitute, under normal operating conditions and under the conditions set out below, the actual maximum inspection efforts at the facility under the Agreement:

- a. The continued validity of the information on Community safeguards provided for in Article 32 of the Agreement, as specified in the Subsidiary Arrangements;
- b. The continued validity of the information provided to the Agency in accordance with Article 2 of this Protocol;
- c. The continued provision by the Community of the reports pursuant to Articles 60 and 61, 63 to 65 and 67 to 69 of the Agreement, as specified in the Subsidiary Arrangements;
- d. The continued application of the co-ordination arrangements for inspections pursuant to Articles 10 to 23 of this Protocol, as specified in the Subsidiary Arrangements; and
- e. The application by the Community of its inspection effort with respect to the facility, as specified in the Subsidiary Arrangements, pursuant to this Article.

Article 14

- a. Subject to the conditions of Article 13 of this Protocol, the Agency inspections shall be carried out simultaneously with the inspection activities of the Community. Agency inspectors shall be present during the performance of certain of the Community inspections.
- b. Subject to the provisions of paragraph (a), whenever the Agency can achieve the purposes of its routine inspections set out in the Agreement, the Agency inspectors shall implement the provisions of Articles 74 and 75 of the Agreement through the observation of the inspection activities of the Community inspectors, provided, however, that:
 - i. With respect to inspection activities of Agency inspectors to be implemented other than through the observation of the inspection activities of the Community inspectors, which can be foreseen, these shall be specified in the Subsidiary Arrangements; and
 - ii. In the course of an inspection, Agency inspectors may carry out inspection activities other than through the observation of the inspection activities of the Community inspectors where they find this to be essential and urgent, if the Agency could not otherwise achieve the purpose of its routine inspections and this was unforeseeable.

Article 15

The general scheduling and planning of the Community inspections under the Agreement shall be established by the Community in co-operation with the Agency.

Article 16

Arrangements for the presence of Agency inspectors during the performance of certain of the Community inspections shall be agreed in advance by the Agency and the Community for each type of facility, and to the extent necessary, for individual facilities.

Article 17

In order to enable the Agency to decide, based on requirements for statistical sampling, as to its presence at a particular Community inspection, the Community shall provide the Agency with an advance statement of the numbers, types and contents of items to be inspected according to the information available to the Community from the operator of the facility.

Article 18

Technical procedures in general for each type of facility and, to the extent necessary, for individual facilities, shall be agreed in advance by the Agency and the Community, in particular with respect to:

- a. The determination of techniques for random selection of statistical samples; and
- b. The checking and identification of standards.

Article 19

The co-ordination arrangements for each type of facility set out in the Subsidiary Arrangements shall serve as a basis for the co-ordination arrangements to be specified in each Facility Attachment.

Article 20

The specific co-ordination actions on matters specified in the Facility Attachments pursuant to Article 19 of this Protocol shall be taken between Community and Agency officials designated for that purpose.

Article 21

The Community shall transmit to the Agency its working papers for those inspections at which Agency inspectors were present and inspection reports for all other Community inspections performed under the Agreement.

Article 22

The samples of nuclear material for the Agency shall be drawn from the same randomly selected batches of items as for the Community and shall be taken together with Community samples, except when the maintenance of or reduction to the lowest practical level of the Agency inspection effort requires independent sampling by the Agency, as agreed in advance and specified in the Subsidiary Arrangements.

Article 23

The frequencies of physical inventories to be taken by facility operators and to be verified for safeguards purposes will be in accordance with those laid down as guidelines in the Subsidiary Arrangements. If additional activities under the Agreement in relation to physical inventories are considered to be essential, they will be discussed in the Liaison Committee provided for in Article 25 of this Protocol and agreed before implementation.

Article 24

Whenever the Agency can achieve the purposes of its ad hoc inspections set out in the Agreement through observation of the inspection activities of Community inspectors, it shall do so.

Article 25

- a. With a view to facilitating the application of the Agreement and of this Protocol, a Liaison Committee shall be established, composed of representatives of the Community and of the Agency.
- b. The Committee shall meet at least once a year:
 - i. To review, in particular, the performance of the co-ordination arrangements provided for in this Protocol, including agreed estimates of inspection efforts;
 - ii. To examine the development of safeguards methods and techniques; and
 - iii. To consider any questions which have been referred to it by the periodic meetings referred to in paragraph (c).
- c. The Committee shall meet periodically at a lower level to discuss, in particular and to the extent necessary, for individual facilities, the operation of the co-ordination arrangements provided for in this Protocol, including, in the light of technical and operational developments, up-dating of agreed estimates of inspection efforts with respect to changes in throughput, inventory and facility operational programmes, and the application of inspection procedures in different types of routine inspection activities and, in general terms, statistical sampling requirements. Any questions which could not be settled would be referred to the meetings mentioned in paragraph (b).
- d. Without prejudice to urgent actions which might be required under the Agreement, should problems arise in the application of Article 13 of this Protocol, in particular when the Agency considered that the conditions specified therein had not been met, the Committee would meet as soon as possible at the suitable level in order to assess the situation and to discuss the measures to be taken. If a problem could not be settled, the Committee may make appropriate proposals to the Parties, in particular with the view to modifying the estimates of inspection efforts for routine inspection activities.
- e. The Committee shall elaborate proposals, as necessary, with respect to questions which require the agreement of the Parties.

DONE at Brussels in duplicate, on the fifth day of April in the year one thousand nine hundred and seventy-three in the English and French languages, both texts being equally authentic.

Po zaznajomieniu się z powyższym Porozumieniem, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- zostało ono uznane za słuszne zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nim zawartych,
- Rzeczpospolita Polska postanawia przystąpić do tego Porozumienia,
- postanowienia Porozumienia są przyjęte, potwierdzone i będą niezmiennie zachowywane.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 2 sierpnia 2006 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Kaczyński*

L.S.

Prezes Rady Ministrów: *J. Kaczyński*